

II

(Muud kui seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2019/428,

12. juuli 2018,

millega muudetakse rakendusmäärust (EL) nr 543/2011 teatavate turustamisstandardite osas puu- ja köögiviljasektoris

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 75 lõiget 2,

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjoni rakendusmääruses (EL) nr 543/2011 ⁽²⁾ on sätestatud üksikasjalikud eeskirjad puu- ja köögivilja turustamisstandardite kohta.
- (2) Rakendusmäärusega (EL) nr 543/2011 on lubatud turustada eri liiki puu- ja köögivilju pakendites netomassiga 5 kg või vähem. Et tagada aus kaubavahetus ja vastata teatavate tarbijate nõudlusele selliste segude järele, tuleks kohaldada eri liiki puu- ja köögivilju sisaldavatele pakenditele ühesuguseid eeskirju.
- (3) Ajavahemikul 2013–2017 vaatas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Euroopa Majanduskomisjoni (UNECE) põllumajanduse kvaliteedistandardite töörühm läbi UNECE eeskirjad õunte, tsitrusviljade, kiivide, salatite, kähara endiiviasiguri, sileda endiiviasiguri, virsikute ja nektariinide, pirnide, maasikate, paprikate, lauaviinamarjade ja tomatite kohta. Selleks et vältida asjatuid kaubandustõkkeid, tuleks rakendusmääruses (EL) nr 543/2011 sätestatud üldised ja konkreetsed turustamisstandardid kõnealuste puu- ja köögiviljade kohta viia vastavusse UNECE uute normidega.
- (4) Eelkõige on UNECE standardite puhul vaja osutada ISO 3166 kahetähelisele riigi/piirkonna koodile ning pakendajat või lähetajat tähistavale koodile, kui pakendaja või lähetaja füüsiline aadress on mõnes muus riigis kui päritoluriik. See nõue tuleks lisada rakendusmääruse (EL) nr 543/2011 I lissasse.
- (5) Seepärast tuleks määrust (EL) nr 543/2011 vastavalt muuta.
- (6) Et anda ettevõtjatele piisavalt aega kohanemiseks uue, riigi koodiga seotud nõudega, tuleks neil lubada kasutada olemasolevaid ametlikult väljastatud või tunnustatud koodimärke, millega tähistatakse pakendajat või lähetajat, kuni 31. detsembrini 2019,

⁽¹⁾ ELTL 347, 20.12.2013, lk 671.

⁽²⁾ Komisjoni 7. juuni 2011. aasta rakendusmäärus (EL) nr 543/2011, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1234/2007 üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses puu- ja köögiviljasektori ning töödeldud puu- ja köögivilja sektoriga (ELT L 157, 15.6.2011, lk 1).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Rakendusmääruse (EL) nr 543/2011 muutmine

Rakendusmäärust (EL) nr 543/2011 muudetakse järgmiselt.

1. Artikkel 7 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 7

Segud

1. Lubada tuleb märgistada eri liiki puu- ja köögivilju sisaldavaid pakendeid netomassiga 5 kg või vähem, tingimusel et

- a) tooted on ühtlase kvaliteediga ning iga asjaomane toode vastab asjakohasele konkreetsele turustamisstandardile või üldisele turustamisstandardile, juhul kui tootele ei ole kehtestatud konkreetset turustamisstandardit;
- b) pakendid on vastavalt käesolevale peatükile nõuetekohaselt märgistatud ning
- c) segu ei ole tarbijat eksitav.

2. Lõike 1 punkti a nõudeid ei kohaldata selliste segus sisalduvate toodete puhul, mis ei ole puu- ja köögiviljasektori tooted, millele on osutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 (*) artikli 1 lõike 2 punktis i.

3. Kui segus sisalduvad tooted on pärit rohkem kui ühest liikmesriigist või kolmandast riigist, võib asjaomaste päritoluriikide täisnimed asendada ühega järgmistest märgetest:

- a) „EList pärit puuvilja segu“, „EList pärit köögivilja segu“ või „EList pärit puu- ja köögivilja segu“;
- b) „väljastpoolt ELi pärit puuvilja segu“, „väljastpoolt ELi pärit köögivilja segu“ või „väljastpoolt ELi pärit puu- ja köögivilja segu“;
- c) „EList pärit ja väljastpoolt ELi pärit puuvilja segu“, „EList pärit ja väljastpoolt ELi pärit köögivilja segu“ või „EList pärit ja väljastpoolt ELi pärit puu- ja köögivilja segu“.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 671).“

2. I lisa asendatakse käesoleva määruse lisa tekstiga.

Artikkel 2

Üleminekusätted

Ametlikult väljastatud või tunnustatud koodmärki, mis tähistab pakendajat või lähetajat ja mis ei hõlma ISO 3166 kahetähelist riigi/piirkonna koodi, võib jätkuvalt kasutada kuni 31. detsembrini 2019.

Artikkel 3

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub seitsmendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 12. juuli 2018

Komisjoni nimel
president
Jean-Claude JUNCKER

LISA

„I LISA

ARTIKLIS 3 OSUTATUD TURUSTAMISSTANDARDID

A OSA

Üldine turustamisstandard

Käesoleva üldise turustamisstandardi eesmärk on määrata kindlaks müügivalmis ning pakendatud puu- ja köögivilja kvaliteedinõuded.

Lähetamisjärgsetel etappidel võib toodetel siiski esineda vastupidiselt standardi nõuetele:

- vähest värskuse ja turdumuse vähenemist,
- nende bioloogilisest arengust või riknemisohust põhjustatud vähest kvaliteedi halvenemist.

1. Miinimumnõuded

Võttes arvesse lubatud hälbeid, peavad tooted olema:

- terved,
- veatud, tarbimiseks kõlbmatud mädanenud või riknenud tooted ei ole lubatud,
- puhtad, nähtavate võõrkehadeta,
- taimekahjuriteta,
- taimekahjurite poolt viljalihale tekitatud kahjustusteta,
- ebatavalise pinnaniiskusega,
- võõra lõhna ja maitseta.

Tooted peavad olema sellises seisukorras, et need:

- taluvad vedu ja käitlemist,
- jõuavad sihtkohta rahuldavas seisukorras.

2. Küpsuse miinimumnõuded

Tooted peavad olema piisavalt arenenud, kuid mitte ülearenenud, ning piisavalt küpsed, kuid mitte üle küpsenud.

Tooted peavad olema niisuguses valmimis- ja küpsusastmes, et nende küpsemine võib jätkuda rahuldava küpsusastmeni.

3. Lubatud hälve

Iga partii puhul lubatakse kvaliteedi miinimumnõuetele mittevastavaid tooteid 10 % hälbe ulatuses toodete arvust või kaalust. Selle hälbe piires võib olla kokku kuni 2 % mädanenud tooteid.

4. Märgistus

Iga pakendi ⁽¹⁾ ühel küljel peavad olema loetavate, püsivate ja väljastpoolt nähtavate tähtedega järgmised andmed.

⁽¹⁾ Nimetatud märgistust käsitlevaid sätteid ei kohaldata pakendis esitatud müügipakendite puhul. Kuid neid kohaldatakse eraldiseisvate müügipakendite puhul.

A. Identifitseerimistunnused

Pakendaja ja/või lähetaja nimi ja aadress (näiteks: tänav/linn/piirkond/postiindeks ja riik juhul, kui see erineb päritoluriigist).

Selle teabe võib asendada:

- kõikidel pakenditel, välja arvatud kinnispakkidel, ametlikult väljastatud või tunnustatud koodmärgiga, mis tähistab pakendajat ja/või lähetajat ja mis on kantud märke „Pakendaja ja/või lähetaja“ (või samaväärsed lühendid) vahetusse lähedusse. Koodmärgile peab eelnema tunnustava riigi ISO 3166 kahetäheline riigi/piirkonna kood, kui ei ole tegemist päritoluriigiga;
- ainult kinnispakkide puhul liidu piires registreeritud müüja nime ja aadressiga, mis on kantud märke „Pakendatud (kelle jaoks)“ või samaväärsed märke vahetus läheduses. Sellisel juhul peab märgistusel olema ka pakendajat ja/või lähetajat tähistav kood. Müüja esitab koodi tähenduse kohta kogu teabe, mida kontrolliasutus peab vajalikuks.

B. Päritolu

Päritoluriigi täisnimi (²). Liikmesriikidest pärit toodete puhul märgitakse see päritoluriigi keeles või mis tahes muus keeles, mis on arusaadav sihtriigi tarbijatele. Muude toodete puhul märgitakse see mis tahes keeles, mis on arusaadav sihtriigi tarbijatele.

Esimeses lõigus nõutud andmeid ei pea märkima pakenditele, kui need sisaldavad müügipakendeid, mis on väljastpoolt selgelt nähtavad, ja kõikidele müügipakenditele on kantud kõnealused andmed. Nimetatud pakenditel ei tohi olla eksitavaid märgiseid. Kui kõnealused pakendid pannakse välja kaubaalustel, peavad vastavad märged olema pandud nähtavalt vähemalt kahele kaubaaluse küljele.

B OSA

Konkreetsed turustamisstandardid

1. OSA: ÕUNTE TURUSTAMISSTANDARD

I. TOOTE MÄÄRATLUS

Käesolevat standardit kohaldatakse õunasortide (kultivaride) *Malus domestica* Borkh. suhtes, mida tuleb tarbijale müüa värskelt, välja arvatud tööstuslikuks töötlemiseks ettenähtud õunad.

II. KVALITEEDINÕUDED

Normis määratletakse müügivalmis ja pakendatud õunte kvaliteedinõuded.

Lähetamisjärgsetel etappidel võib toodetel siiski esineda vastupidiselt standardi nõuetele:

- vähest värskuse ja turdumuse vähenemist,
- ekstraklassi mittekuuluvate toodete puhul nende bioloogilisest arengust või riknemisohust põhjustatud vähest kvaliteedi halvenemist.

A. Miinimumnõuded

Võttes arvesse iga klassi erinõudeid ja lubatud hälbeid, peavad kõikide klasside õunad olema:

- terved,
- veatud, tarbimiseks kõlbmatud mädanenud või riknenud tooted ei ole lubatud,
- puhtad, nähtavate võõrkehadeta,
- taimekahjuriteta,
- taimekahjurite poolt viljalihale tekitatud kahjustusteta,

(²) Märkida tuleb täis- või tavanimi.

- tugeva klaasistusega, välja arvatud märged „V“ kandavad sordid, mis on loetletud käesoleva standardi liites,
- ebatavalise pinnaniiskusega,
- võõra lõhna ja maitseta.

Õunad peavad olema niisuguses valmimisastmes ja seisukorras, et nad:

- taluvad vedu ja käitlemist ning
- jõuavad sihtkohta rahuldavas seisukorras.

B. Nõuded küpsuse kohta

Õunad peavad olema hästi arenenud ja piisavalt küpsed.

Need peavad olema niisuguses valmimis- ja küpsusastmes, et nende küpsemine võib jätkuda sordiomadustele vastava küpsusastmeni.

Kypsuse miinimumnõuete kontrollimiseks võib võtta arvesse mitmeid parameetreid (näiteks: morfoloogiline aspekt, maitse, kõvadus ja murdumisnäitaja).

C. Liigitamine

Õunad liigitatakse kolme järgnevalt määratletud klassi.

i) Ekstraklass

Selle klassi õunad peavad olema eriti hea kvaliteediga. Need peavad olema sordile ⁽³⁾ vastavate omadustega ja nende vars peab olema terve.

Õunad peavad olema sordile omaste järgmiste pinnavärvuse miinimumtunnustega:

- värvusrühma A puhul on 3/4 kogupinnast punase värvusega,
- värvusrühma B puhul on 1/2 kogupinnast punasekirju,
- värvusrühma C puhul on 1/3 kogupinnast kergelt punakas, punakas või triibuline,
- värvusrühma D puhul värvusele esitatavad miinimumnõuded puuduvad.

Viljaliha peab olema täiesti veatu.

Viljad peavad olema veatud, välja arvatud tühised pindmised vead, kui need ei mõjuta toote üldilmet, kvaliteeti, säilivust ega esitusviisi pakendis:

- väga tühised pindmised vead,
- väga tühine korgistumine, ⁽⁴⁾ näiteks:
 - pruunid laigud, mis ei ulatu varre kinnituskohast väljapoole ega ole krobelised ja/või
 - vähesed ja üksikud korgistumismärgid.

ii) I klass

Selle klassi õunad peavad olema hea kvaliteediga. Need peavad olema sordile vastavate omadustega ⁽⁵⁾.

Õunad peavad olema sordile omaste järgmiste pinnavärvuse miinimumtunnustega:

- värvusrühma A puhul on 1/2 kogupinnast punase värvusega,
- värvusrühma B puhul on 1/3 kogupinnast punasekirju,

⁽³⁾ Värvuse ja korgistumisega seotud sortide mittetäielik nimekiri on esitatud käesoleva standardi liites.

⁽⁴⁾ Käesoleva standardi liites „R“-iga märgitud sortidele korgistumiskriteeriume ei kohaldata.

⁽⁵⁾ Värvuse ja korgistumisega seotud sortide mittetäielik nimekiri on esitatud käesoleva standardi liites.

- värvusrühma C puhul on 1/10 kogupinnast kergelt punakas, punakas või triibuline,
- värvusrühma D puhul värvusele esitatavad miinimumnõuded puuduvad.

Viljaliha peab olema täiesti veatu.

Õuntel võivad olla järgmised tühised vead, kui need ei mõjuta toote üldilmet, kvaliteeti, säilivust ega esitusviisi pakendis:

- tühised kajuvead,
- tühised valmimisvead,
- tühised värvusvead,
- väikesed muljutised, mis ei ületa 1 cm² vilja kogupinnast ega ole muutunud värvusega,
- väikesed pindmised vead, mis ei tohi ületada:
 - 2 cm pikliku kujuga pindmiste vigade puhul,
 - 1 cm² kogu pinnast muude vigade puhul, välja arvatud kärntõvest (*Venturia inaequalis*) kahjustatud ala, mis ei tohi ületada 0,25 cm² vilja kogupinnast,
- väga tühine korgistumine, ⁽⁶⁾ näiteks:
 - pruunid laigud, mis võivad ulatuda varre kinnituskohast või karikaõõnsusest natuke väljapoole, kuid ei tohi olla krobelised ja/või
 - õhuke, võrgutaoline korgistumine, mis ei ületa 1/5 vilja kogupinnast ega erine oluliselt puuvilja üldisest värvusest ja/või
 - tugev korgistumine, mis ei ületa 1/20 vilja kogupinnast, samal ajal kui
 - õhuke võrgutaoline korgistumine ja tugev korgistumine kokku ei tohi ületada 1/5 vilja kogupinnast.

Vars võib puududa, kui murdumiskoht on puhas ning ümbritsev koor vigastamata.

iii) II klass

Sellesse klassi kuuluvad õunad, mida ei või liigitada kõrgematesse klassidesse, kuid mis vastavad eespool nimetatud miinimumnõuetele.

Viljaliha peab olema suuremate vigadeta.

Õuntel võivad olla järgmised vead, kui on säilinud põhilised kvaliteedi- ja säilivusomadused ning esitusviisi omadused:

- kajuvead,
- valmimisvead,
- värvusvead,
- väikesed muljutised, mis ei ületa 1,5 cm² pinnast ning mis võivad olla veidi muutunud värvusega,
- pindmised vead, mis ei tohi olla suuremad kui:
 - 4 cm pikliku kujuga pindmiste vigade puhul,
 - 2,5 cm² vilja kogupinnast muude vigade puhul, välja arvatud kärntõvest (*Venturia inaequalis*) kahjustatud ala, mis ei tohi ületada 1 cm² kogu pinnast,

⁽⁶⁾ Käesoleva standardi liites „R“-iga märgitud sortidele korgistumiskriteeriume ei kohaldata.

- väga tühine korgistumine, (⁷) näiteks:
 - pruunid laigud, mis võivad ulatuda varre kinnituskohast või karikaõõnsusest väljapoole ja võivad olla veidi krobelised ja/või
 - õhuke, võrgutaoline korgistumine, mis ei ületa 1/2 vilja kogupinnast ega erine oluliselt puuvilja üldisest värvusest ja/või
 - tugev korgistumine, mis ei ületa 1/3 vilja kogupinnast, samal ajal kui
 - õhuke võrgutaoline korgistumine ja tugev korgistumine kokku ei tohi ületada 1/2 vilja kogupinnast.

III. SUURUSNÕUDED

Suurus määratakse kindlaks kas ristlõike suurima läbimõõdu või kaalu alusel.

Miimumisuurus ristlõike läbimõõduna on 60 mm või kaalutuna 90 g. Väiksemad viljad on vastuvõetavad, kui toote Brix arv (⁸) on suurem kui 10,5° Brix või sellega võrdne ning suurus ei ole väiksem kui 50 mm või 70 g.

Ühtlase suuruse tagamiseks pakendis ei ületa ühe pakendi viljade suurus:

a) läbimõõdu alusel:

- 5 mm ekstraklassi viljade ning kihiti ridadesse paigutatud I ja II klassi puuviljade puhul (Õunasortide 'Bramley's Seedling' ('Bramley', 'Triomphe de Kiel') ja 'Horneburger' puhul võib õunte läbimõõdu erinevus olla siiski kuni 10 mm.) ning
- 10 mm I klassi viljade puhul, mis on pakitud pakendisse lahtiselt või müügipakendisse (Õunasortide 'Bramley's Seedling' ('Bramley', 'Triomphe de Kiel') ja 'Horneburger' puhul võib õunte läbimõõdu erinevus olla siiski kuni 20 mm.)

b) kaalu alusel:

- kihiti ridadesse paigutatud ekstraklassi õunte ning I ja II klassi õunte puhul

Vahemik (g)	Kaalu erinevus (g)
70–90	15 g
91–135	20 g
136–200	30 g
201–300	40 g
> 300	50 g

- I klassi viljade puhul, mis on pakitud pakendisse lahtiselt või müügipakendisse

Vahemik (g)	Ühtsus (g)
70–135	35
136–300	70
> 300	100

Ühtse suuruse nõue ei kehti II klassi viljade suhtes, mis on müügipakendites või pakendatud lahtiselt.

Käesoleva standardi liites „M“-iga märgitud väikeseviljaliste õunasortidele suurusnõudeid ei kohaldata. Nende väikeseviljaliste sortide Brix arv (⁹) peab olema vähemalt 12°.

(⁷) Käesoleva standardi liites „R“-iga märgitud sortidele korgistumiskriteeriume ei kohaldata.

(⁸) Arvutatud OECD objektiivsete kontrollide suuniste kirjelduse kohaselt ning kättesaadav järgmisel aadressil: <http://www.oecd.org/agriculture/fruit-vegetables/publications>.

(⁹) Arvutatud OECD objektiivsete kontrollide suuniste kirjelduse kohaselt ning kättesaadav järgmisel aadressil: <http://www.oecd.org/agriculture/fruit-vegetables/publications>.

IV. HÄLBEID KÄSITLEVAD NÕUDED

Kõigis turustusetappides võib igas pakendis olla tooteid, mille kvaliteet ja suurus ei vasta pakendil näidatud klassi nõuetele.

A. Kvaliteedihälbed

i) Ekstraklass

Lubatud on koguhälve, mille puhul õunte arvust või kaalust 5 % ei vasta selle klassi nõuetele, kuid vastab I klassi nõuetele. Selle hälbe piirides võib olla kokku kuni 0,5 % toodetest, mis vastavad II klassi kvaliteedi-nõuetele.

ii) I klass

Lubatud on koguhälve, mille puhul õunte arvust või kaalust 10 % ei vasta selle klassi nõuetele, kuid vastab II klassi nõuetele. Selle hälbe piirides võib olla kokku kuni 1 % toodetest, mis ei vasta II klassi kvaliteedi- ega miinimumnõuetele või on mädanenud.

iii) II klass

Lubatud on koguhälve, mille puhul õunte arvust või kaalust 10 % ei vasta selle klassi nõuetele ega miinimum-nõuetele. Selle hälbe ulatuses ei tohi olla kokku rohkem kui kaks protsenti mädanenud tooteid.

B. Suurushälbed

Kõikide klasside puhul: lubatud on koguhälve, mille puhul 10 % õunte arvust või kaalust ei vasta suurusnõuetele. Kõnealune hälve ei hõlma järgmise suurusega tooteid:

- läbimõõt kuni 5 mm miinimumläbimõödust väiksem,
- kuni 10 g miinimumkaalust väiksem.

V. ESITUSVIISI KÄSITLEVAD NÕUDED

A. Ühtsus

Kõigi pakendite sisu peab olema ühtlane ja sisaldama ainult sama päritoluga, sama sorti, sama kvaliteedi ja suurusega (kui toode sorditakse suuruse järgi) ja sama küpsusastmega õunu.

Ekstraklassi viljad peavad olema ka värvuselt ühtlased.

Selgelt eri sorti õunte segu võib siiski pakkida ühte müügipakendisse tingimusel, et need on ühtlase kvaliteediga ning iga asjaomase sordi kaupa ühesuguse päritoluga. Ühtlane suurus ei ole nõutav.

Pakendi sisu nähtav osa peab esindama kogu pakendi sisu. Laseriga kantud teave ei tohiks tekitada vigu viljalihale või puuvilja pinnale.

B. Pakendamine

Õunad peavad olema pakitud nii, et need on nõuetekohaselt kaitstud. Eelkõige peavad üle 3 kg netokaaluga müügipakendid olema piisavalt jäigad, et tagada toote nõuetekohane kaitse.

Pakendi sisematerjal peab olema puhas ja niisugune, et see ei riku toodet välis- ega seepidisel. Kaubanduslike andmetega varustatud materjalide, eelkõige paberi või templete kasutamine on lubatud, kui trükkimisel on kasutatud mürgivaba tinti või etikettide kinnitamisel mürgivaba liimi.

Üksikule tootele kinnitatavad kleebised peavad olema sellised, et pärast eemaldamist ei jääks neist nähtavaid liimijälgi ega pinnakahjustusi.

Pakend peab olema ilma igasuguste võõrkehadeta.

VI. MÄRGISTAMISNÕUDED

Iga pakendi ⁽¹⁰⁾ ühel küljel peavad olema loetavate, püsivate ja väljastpoolt nähtavate tähtedega järgmised andmed.

A. Identifitseerimistunnused

Pakendaja ja/või lähetaja nimi ja aadress (näiteks: tänav/linn/piirkond/postiindeks ja riik juhul, kui see erineb päritoluriigist).

Selle teabe võib asendada:

- kõikidel pakenditel, välja arvatud kinnispakkidel, ametlikult väljastatud või tunnustatud koodmärgiga, mis tähistab pakendajat ja/või lähetajat ja mis on kantud märke „Pakendaja ja/või lähetaja“ (või samaväärsed lühendid) vahetusse lähedusse. Koodmärgile peab eelnema tunnustava riigi ISO 3166 kahetäheline riigi/piirkonna kood, kui ei ole tegemist päritoluriigiga;
- ainult kinnispakkide puhul liidu piires registreeritud müüja nime ja aadressiga, mis on kantud märke „Pakendatud (kelle jaoks)“ või samaväärse märke vahetus läheduses. Sellisel juhul peab märgistusel olema ka pakendajat ja/või lähetajat tähistav kood. Müüja esitab koodi tähenduse kohta kogu teabe, mida kontrolliasutus peab vajalikuks.

B. Toote liik

- „Õunad“, kui pakendi sisu ei ole nähtav.
- Sordi nimi. Selgelt eri sorti õunte segu puhul kõikide eri sortide nimetused.
Sordi nime võib asendada sünonüümiga. Kaubanime ⁽¹¹⁾ võib lisada ainult sordi nimele või sünonüümile.
Sordikaitsega mutantide puhul võib selle sordinime asendada põhisordi nimega. Sordikaitseta mutantide puhul võib selle mutandi nime märkida ainult põhisordi nime lisana.
- „Väikeseviljaline sort“, kui see on asjakohane.

C. Toote päritolu

Päritoluriik ⁽¹²⁾ ja vajaduse korral tootmispiirkond või üleriigiline, piirkondlik või kohalik nimetus.

Selgelt eri sorti ja eri päritoluga õunte segu puhul on iga asjakohase sordi nime kõrval päritoluriigi märged.

D. Kaubanduslikud andmed

- Klass
- Suurus või kihiti pakitud viljade puhul viljade arv

Kui vilju identifitseeritakse suuruse järgi, tuleks suurus märkida:

- a) ühtsuse eeskirjadega hõlmatud toote puhul miinimum- ja maksimumlähimõõduna või miinimum- ja maksimumkaaluna;
- b) ühtsuse eeskirjadega hõlmamata toote puhul pakendis oleva väikseima puuvilja lähimõõdu või kaaluna, millele järgnevad sõnad „ja rohkem“ või muu samaväärne märged, või vajaduse korral pakendi suurima puuvilja lähimõõdu või kaaluna.

E. Ametlik kontrollimärk (ei ole kohustuslik)

Esimeses lõigus nõutud andmeid ei pea märkima pakenditele, kui need sisaldavad müügipakendeid, mis on väljastpoolt selgelt nähtavad, ja kõikidele müügipakenditele on kantud kõnealused andmed. Nimetatud pakenditel ei tohi olla eksitavaid märgiseid. Kui kõnealused pakendid pannakse välja kaubaalustel, peavad vastavad märged olema pandud nähtavalt vähemalt kahele kaubaaluse küljele.

⁽¹⁰⁾ Nimetatud märgistust käsitlevaid sätteid ei kohaldata pakendis esitatud müügipakendite puhul. Kuid neid kohaldatakse eraldiseisvate müügipakendite puhul.

⁽¹¹⁾ Kaubanimi võib olla kaubamärk, mis on kaubamärgina kaitstud või millele taotletakse sellist kaitset, või mis tahes muu kaubanduslik nimetus.

⁽¹²⁾ Märkida tuleb täis- või tavanimi.

Liide

Õunasortide mittetäielik nimekiri

Puuviljasordid, mis ei kuulu kõnealusesse nimekirja, liigitatakse vastavalt nende sordiomadustele.

Mõnda järgmises tabelis loetletud sorti võib turustada nime all, mis on kaubamärgina kaitstud või millele taotletakse sellist kaitset ühes või mitmes riigis. Järgmise tabeli kolm veergu selliseid kaubamärke ei sisalda. Mõned tuntud kaubamärgid on nimetatud neljandas veerus üksnes teavitamise eesmärgil.

Selgitus

M = väikeseviljaline (miniatuurne)

R = korgistunud koorega sort

V = klaasistus (vesisüdamik)

* = mutantvorm, millel puudub sordikaitse, kuid mis on seotud registreeritud/kaitstud kaubamärgiga; tärniga tähistamata mutantvormid on sordikaitsega

Sordid	Mutantvorm	Sünonüümid	Kaubamärgid	Värvusrühm	Lisatingimused
African Red			Aafrika Carmine TM	B	
Akane		Tohoku 3, Primerouge		B	
Alkmene		Early Windsor		C	
Alwa				B	
Amasya				B	
Ambrosia			Ambrosia ®	B	
Annurca				B	
Ariane			Les Naturianes ®	B	
Arlet		Swiss Gourmet		B	R
AW 106			Sapora ®	C	
Belgica				B	
Belle de Boskoop		Schone van Boskoop, Goudreinette		D	R
	Boskoop rouge	Red Boskoop, Roter Boskoop, Rode Boskoop		B	R
	Boskoop Valastrid			B	R
Berlepsch		Freiherr von Berlepsch		C	
	Berlepsch rouge	Red Berlepsch, Roter Berlepsch		B	

Sordid	Mutantvorm	Sünonüümid	Kaubamärgid	Värvusrühm	Lisatingimused
Braeburn				B	
	Hidala		Hillwell ®	A	
	Joburn		Aurora TM , Red Braeburn TM , Southern Rose TM	A	
	Lochbuie Red Braeburn			A	
	Mahana Red Braeburn		Redfield ®	A	
	Mariri Red		Eve TM , Aporo ®	A	
	Royal Braeburn			A	
Bramley's Seedling		Bramley, Triomphe de Kiel		D	
Cardinal				B	
Caudle			Cameo ®, Camela®	B	
	Cauflight		Cameo ®, Camela®	A	
CIV323			Isaaq ®	B	
CIVG198			Modi ®	A	
Civni			Rubens ®	B	
Collina				C	
Coop 38			Goldrush ®, Delisdor ®	D	R
Coop 39			Crimson Crisp ®	A	
Coop 43			Juliet ®	B	
Coromandel Red		Corodel		A	
Cortland				B	
Cox's Orange Pippin		Cox orange, Cox's O.P.		C	R
Cripps Pink			Pink Lady ®, Flavor Rose ®	C	
	Lady in Red		Pink Lady ®	B	
	Rosy Glow		Pink Lady ®	B	
	Ruby Pink			B	
Cripps Red			Sundowner TM , Joya ®	B	
Dalinbel			Antares ®	B	R
Delblush			Tentation ®	D	

Sordid	Mutantvorm	Sünonüümid	Kaubamärgid	Värvusrühm	Lisatingimused
Delcorf			Delbarestivale ®	C	
	Celeste			B	
	Bruggers Festivale		Sissired ®	A	
	Dalili		Ambassy ®	A	
	Wonik*		Appache ®	A	
Delcoros			Autento ®	A	
Delgollune			Delbard Jubilé ®	B	
Delicious ordinaire		Ordinary Delicious		B	
Discovery				C	
Dykmanns Zoet				C	
Egremont Russet				D	R
Elise		De Roblos, Red Delight		A	
Elstar				C	
	Bel-El		Red Elswout ®	C	
	Daliest		Elista ®	C	
	Daliter		Elton ™	C	
	Elshof			C	
	Elstar Boerekamp		Excellent Star ®	C	
	Elstar Palm		Elstar PCP ®	C	
	Goedhof		Elnica ®	C	
	Red Elstar			C	
	RNA9842		Red Flame ®	C	
	Valstar			C	
	Vermuel		Elrosa ®	C	
Empire				A	
Fiesta		Red Pippin		C	
Fresco			Wellant ®	B	R

Sordid	Mutantvorm	Sünonüümid	Kaubamärgid	Värvusrühm	Lisatingimused
Fuji				B	V
	Aztec		Fuji Zhen ®	A	V
	Brak		Fuji Kiku ® 8	B	V
	Fuji Fubrax		Fuji Kiku ® Fubrax	B	V
	Fuji Supreme			A	V
	Heisei Fuji		Beni Shogun ®	A	V
	Raku-Raku			B	V
Gala				C	
	Baigent		Brookfield ®	A	
	Bigigalaprim		Early Red Gala ®	B	
	Fengal		Gala Venus	A	
	Gala Schnico		Schniga ®	A	
	Gala Schnico Red		Schniga ®	A	
	Galaval			A	
	Galaxy		Selekta ®	B	
	Gilmac		Neon ®	A	
	Imperial Gala			B	
	Jugula			B	
	Mitchgla		Mondial Gala ®	B	
	Natali Gala			B	
	Regal Prince		Gala Must ®	B	
	Royal Beaut			A	
	Simmons		Buckeye ® Gala	A	
Gloster				B	
Golden 972				D	
Golden Delicious		Golden		D	
	CG10 Yellow Delicious		Smothee ®	D	
	Golden Delicious Reinders		Reinders ®	D	

Sordid	Mutantvorm	Sünonüümid	Kaubamärgid	Värvusrühm	Lisatingimused
	Golden Parsi		Da Rosa ®	D	
	Leratess		Pink Gold ®	D	
	Quemoni		Rosagold ®	D	
Goldstar			Rezista Gold Granny ®	D	
Gradigold			Golden Supreme TM , Golden Extreme TM	D	
Gradiyel			Goldkiss ®	D	
Granny Smith				D	
	Dalivair		Challenger ®	D	
Gravensteiner		Gravenstein		D	
Hokuto				C	
Holsteiner Cox		Holstein		C	R
Honeycrisp			Honeycrunch ®	C	
Horneburger				D	
Idared				B	
	Idaredest			B	
	Najdared			B	
Ingrid Marie				B	R
James Grieve				D	
Jonagold				C	
	Early Jonagold		Milenga ®	C	
	Dalyrian			C	
	Decosta			C	
	Jonagold Boerekamp		Early Queen ®	C	
	Jonagold Novajo	Veulemanns		C	
	Jonagored		Morren's Jonagored ®	C	
	Jonagored Supra		Morren's Jonagored ® Supra ®	C	
	Red Jonaprince		Wilton's ®, Red Prince ®	C	
	Rubinstar			C	
	Schneica	Jonica		C	
	Vivista			C	

Sordid	Mutantvorm	Sünonüümid	Kaubamärgid	Värvusrühm	Lisatingimused
Jonathan				B	
Karmijn de Sonnaville				C	R
La Flamboyante			Mairac ®	B	
Laxton's Superb				C	R
Ligol				B	
Lobo				B	
Lurefresh			Redlove ® Era ®	A	
Lureprec			Redlove ® Circe ®	A	
Luregust			Redlove ® Calypso ®	A	
Luresweet			Redlove ® Odysso ®	A	
Maigold				B	
Maribelle			Lola ®	B	
McIntosh				B	
Melrose				C	
Milwa			Diwa ®, Junami ®	B	
Moonglo				C	
Morgenduft		Imperatore		B	
Mountain Cove			Ginger Gold ™	D	
Mutsu		Crispin		D	
Newton				C	
Nicogreen			Greenstar ®	D	
Nicoter			Kanzi ®	B	
Northern Spy				C	
Ohrin		Orin		D	
Paula Red				B	
Pinova			Corail ®	C	
	RoHo 3615		Evelina ®	B	
Piros				C	
Plumac			Koru ®	B	

Sordid	Mutantvorm	Sünonüümid	Kaubamärgid	Värvusrühm	Lisatingimused
Prem A153			Lemonade ®, Honeymoon ®	C	
Prem A17			Smitten ®	C	
Prem A280			Sweetie™	B	
Prem A96			Rockit™	B	M
Rafzubin			RubINETTE ®	C	
	Rafzubex		RubINETTE ® Rosso	A	
Rajka			Rezista Romelike ®	B	
Red Delicious		Rouge américaine		A	
	Campsur		Red Chief ®	A	
	Erovan		Early Red One ®	A	
	Evasni		Scarlet Spur ®	A	
	Stark Delicious			A	
	Starking			C	
	Starkrimson			A	
	Starkspur			A	
	Topred			A	
	Trumdor		Oregon Spur Delicious ®	A	
Reine des Reinettes		Gold Parmoné, Goldparmäne		C	V
Reinette grise du Canada		Graue Kanadarenette, Renetta Canada		D	R
Rome Beauty		Belle de Rome, Rome, Rome Sport		B	
Rubin				C	
Rubinola				B	
Šampion		Shampion, Champion, Szampion		B	
	Reno 2			A	
	Šampion Arno	Szampion Arno		A	
Santana				B	

Sordid	Mutantvorm	Sünonüümid	Kaubamärgid	Värvusrühm	Lisatingimused
Sciearly			Pacific Beauty TM	A	
Scifresh			Jazz TM	B	
Sciglo			Southern Snap TM	A	
Scilate			Envy [®]	B	
Sciray		GS48		A	
Scired			Pacific Queen TM	A	R
Sciros			Pacific Rose TM	A	
Senshu				C	
Spartan				A	
Stayman				B	
Summerred				B	
Sunrise				A	
Sunset				D	R
Suntan				D	R
Sweet Caroline				C	
Topaz				B	
Tydemán's Early Worcester		Tydemán's Early		B	
Tsugaru				C	
UEB32642			Opal [®]	D	
Worcester Pearmain				B	
York				B	
Zari				B	

2. OSA: TSITRUSVILJAJE TURUSTAMISSTANDARD

I. TOOTE MÄÄRATLUS

Käesolevat standardit kohaldatakse järgmiste tsitrusviljaliikide sortide (kultivaride) suhtes, mis tuleb tarbijale müüa värskest, välja arvatud tööstuslikuks töötlemiseks ettenähtud tsitrusviljad:

- sidrunid liigist *Citrus limon* (L.) Burm. f. ja kõnealuse liigi hübriidid,
- liiki *Citrus reticulata* Blanco kuuluvad mandariinid, sealhulgas selle liigi ja tema hübriidide satsumad (*Citrus unshiu* Marcow), klementiinid (*Citrus clementina* hort. ex Tanaka), tavalised mandariinid (*Citrus deliciosa* Ten.) ja tangeriinid (*Citrus tangerina* Tanaka),
- apelsinid liigist *Citrus sinensis* (L.) Osbeck ja kõnealuse liigi hübriidid.

II. KVALITEEDINÕUDED

Normis määratletakse müügivalmis ja pakendatud tsitrusviljade kvaliteedinõuded.

Lähetamisjärgsetel etappidel võib toodetel siiski esineda vastupidiselt standardi nõuetele:

- vähest värskuse ja turdumuse vähenemist,
- ekstraklassi mittekuuluvate toodete puhul nende bioloogilisest arengust või riknemisohust põhjustatud vähest kvaliteedi halvenemist.

A. Miinimumnõuded

Võttes arvesse iga klassi erinõudeid ja lubatud hälbeid, peavad kõikides klassides tsitrusviljad olema:

- terved,
- muljutiste ja ulatuslike armistunud pindmiste vigastusteta,
- veatud, tarbimiseks kõlbmatud mädanenud või riknenud tooted ei ole lubatud,
- puhtad, nähtavate võõrkehadeta,
- taimekahjuriteta,
- taimekahjurite poolt viljalihale tekitatud kahjustusteta,
- närtsimise ja kuivamise tunnusteta,
- külmakahjustusteta,
- ebatavalise pinnaniiskusega,
- võõra lõhna ja maitseta.

Tsitrusviljad peavad olema niisuguses valmimisastmes ja seisukorras, et need:

- taluvad vedu ja käitlemist ning
- jõuavad sihtkohta rahuldavas seisukorras.

B. Nõuded küpsuse kohta

Tsitrusviljade valmimis- ja küpsusaste peab vastama sordi, koristamise aja ja kasvupiirkonna kriteeriumidele.

Tsitrusviljade küpsus on määratletud järgmiste nõuetega liikide kaupa:

- minimaalne mahlasisaldus,
- minimaalne suhkru/happe suhtarv, ⁽¹³⁾
- värvus.

Värvusaste peab olema niisugune, et normaalse küpsemise järel saavutavad viljad sihtpunktis sordiomase värvuse.

	Minimaalne mahlasisaldus (%)	Minimaalne suhkru/happe suhtarv	Värvus
Sidrunid	20		Peab olema sordile iseloomulik. Lubatud rohelise (kuid mitte tumerohelise) värvusega viljad, kui need vastavad mahlasisalduse miinimumnõuetele.

⁽¹³⁾ Arvutatud OECD objektiivsete kontrollide suuniste kirjelduse kohaselt ning kättesaadav järgmisel aadressil: <http://www.oecd.org/agriculture/fruit-vegetables/publications>.

	Minimaalne mahlasisaldus (%)	Minimaalne suhkru/happe suhtarv	Värvus
Satsumad, klementiinid, mandariini muud liigid ja selle hübriidid			
Satsumad	33	6.5:1	Vähemalt kolmandik vilja pinnast peab olema sordiomase värvusega.
Klementiinid	40	7.0:1	
Mandariini muud liigid ja selle hübriidid	33	7.5:1 ⁽¹⁾	
Apelsinid			
Veriapelsinid	30	6.5:1	Peab olema sordile iseloomulik. Lubatud on siiski viljad, mille puhul kergelt roheline värvus ei ületa viiendikku vilja kogupinnast, kui need vastavad mahlasisalduse miinimumnõuetele.
Navel-rühma (nabaapelsinid)	33	6.5:1	
Muud sordid	35	6.5:1	Apelsinidel, mis on toodetud aladel, kus viljade arenemisperioodil on kõrge õhutemperatuur ja kõrge suhteline niiskus, võib üle viiendiku vilja kogupinnast olla roheline, kui need vastavad mahlasisalduse miinimumnõuetele.
Sordid 'Mosambi', 'Sathgudi' ja 'Pacitan', vilja pinnast rohkem kui viiendik rohelise värvusega	33		
Muud sordid, mille vilja pinnast rohkem kui viiendik rohelise värvusega	45		
⁽¹⁾ Sortide 'Mandora' ja 'Minneola' puhul on minimaalne suhkru/happe suhtarv 6,0:1 kuni 1. jaanuaril 2023 algava turustus-aasta lõpuni.			

Küpsusnõuetele vastavate tsitrusviljade koorelt võib rohelise värvi eemaldada. Seda töötlemisviisi lubatakse kasutada üksnes siis, kui muud organoleptilised omadused jäävad samaks.

C. Liigitamine

Tsitrusviljad liigitatakse kolme järgnevalt määratletud klassi:

i) Ekstraklass

Selle klassi tsitrusviljad peavad olema eriti hea kvaliteediga. Need peavad olema sordile ja/või kaubanduslikule tüübile vastavate omadustega.

Tsitrusviljad peavad olema veatud, välja arvatud tühised pindmised vead, kui need ei mõjuta toote üldilmet, kvaliteeti, säilivust ega esitusviisi pakendis.

ii) I klass

Selle klassi tsitrusviljad peavad olema hea kvaliteediga. Need peavad olema sordile ja/või kaubanduslikule tüübile vastavate omadustega.

Viljadel võivad olla järgmised tühised vead, kui need ei mõjuta toote üldilmet, kvaliteeti, säilivust ega esitusviisi pakendis:

- tühised kjuvead,
- tühised värvusvead, sh tühised päikesepõletuslaigud,

- tühised progresseeruvad pindmised vead, mis ei kahjusta viljaliha,
- vilja moodustumisest tulenevad tühised pindmised vead, nagu hõbehall soomuseline koorik, korkjas kate või taimekahjurite tekitatud kahju,
- tühised mehaanilisel teel tekkinud armistunud vead, nagu rahekahjustused, hõõrdumine või käsitlemisest tingitud defektid,
- mandariini-rühma kõigi tsitrusviljade koore (või kooriku) tühine ja osaline eraldumine.

iii) II klass

Sellesse klassi kuuluvad tsitrusviljad, mida ei või liigitada kõrgematesse klassidesse, kuid mis vastavad eespool nimetatud miinimumnõuetele.

Viljadel võivad olla järgmised vead, kui on säilinud põhilised kvaliteedi- ja säilivusomadused ning esitusviisi omadused:

- kjuvead,
- värvusvead, sh päikesepõletuslaigud,
- progresseeruvad pindmised vead, mis ei kahjusta viljaliha,
- vilja moodustumisest tulenevad pindmised vead, nagu hõbehall soomuseline koorik, korkjas kate või taimekahjurite tekitatud kahju,
- mehaanilisel teel tekkinud armistunud vead, nagu rahekahjustused, hõõrdumine või käsitlemisest tingitud defektid,
- pindmised armistunud vead,
- krobeline koor,
- apelsinide koore (või kooriku) tühine ja osaline eraldumine ning mandariini-rühma kõigi tsitrusviljade koore (või kooriku) osaline eraldumine.

III. SUURUSNÕUDED

Suurus määratakse kindlaks vilja ristlõike suurima läbimõõdu või arvu järgi.

A. Miinimumsuurus

Kohaldatakse järgmisi miinimumsuurusi:

Puuviljad	Läbimõõt (millimeetrites)
Sidrunid	45
Satsumad, mandariini muud liigid ja selle hübriidid	45
Klementiinid	35
Apelsinid	53

B. Ühtsus

Tsitrusvilju võib mõõta järgmistest valikuvõimalustest ühe alusel.

a) Ühtlase suuruse tagamiseks pakendis ei ületa ühe pakendi viljade suurus:

- 10 mm, kui väikseima vilja läbimõõt (nagu märgitud pakendil) on < 60 mm;
- 15 mm, kui väikseima vilja läbimõõt (nagu märgitud pakendil) on ≥ 60 mm, kuid < 80 mm;
- 20 mm, kui väikseima vilja läbimõõt (nagu märgitud pakendil) on ≥ 80 mm, kuid < 110 mm;
- ≥ 110 mm viljade suhtes läbimõõdu vahe piirangut ei kohaldata.

b) Suuruskoodide kohaldamisel tuleb järgida alljärgnevas tabelis esitatud koode ja läbimõõduvahemikke.

	Suuruskood	Läbimõõt (millimeetrites)
Sidrunid		
	0	79–90
	1	72–83
	2	68–78
	3	63–72
	4	58–67
	5	53–62
	6	48–57
	7	45–52
Satsumad, mandariini muud liigid ja selle hübriidid		
	1–XXX	78 ja enam
	1–XX	67–78
	1 või 1–X	63–74
	2	58–69
	3	54–64
	4	50–60
	5	46–56
	6 ⁽¹⁾	43–52
	7	41–48
	8	39–46
	9	37–44
	10	35–42
Apelsinid		
	0	92–110
	1	87–100
	2	84–96
	3	81–92
	4	77–88
	5	73–84
	6	70–80
	7	67–76
	8	64–73
	9	62–70
	10	60–68
	11	58–66
	12	56–63
	13	53–60

⁽¹⁾ Alla 45 mm suurus kehtib üksnes klementiinide kohta.

Suuruse ühtsus saavutatakse eespool esitatud suurusskaalade abil, kui allpool ei ole teisiti ette nähtud:

Lahtiselt kasti paigutatud viljade puhul ja netomassiga kuni 5 kg müükipakendites viljade puhul ei tohi maksimaalne erinevus olla suurem kui suurusskaala kolme järjestikuse suuruskoodi ühendamisest tulenev vahemik.

c) Arvu järgi suurusklassidesse jagatud viljade suuruse vahe peaks olema vastavuses punktiga a.

IV. HÄLBEID KÄSITLEVAD NÕUDED

Kõigis turustustappides võib igas pakendis olla tooteid, mille kvaliteet ja suurus ei vasta pakendil näidatud klassi nõuetele.

A. Kvaliteedihälbed

i) Ekstraklass

Lubatud on koguhälve, mille puhul tsitrusviljade arvust või kaalust 5 % ei vasta selle klassi nõuetele, kuid vastab I klassi nõuetele. Selle hälbe piirides võib olla kokku kuni 0,5 % toodetest, mis vastavad II klassi kvaliteedinõuetele.

ii) I klass

Lubatud on koguhälve, mille puhul tsitrusviljade arvust või kaalust 10 % ei vasta selle klassi nõuetele, kuid vastab II klassi nõuetele. Selle hälbe piirides võib olla kokku kuni 1 % toodetest, mis ei vasta II klassi kvaliteedi- ega miinimumnõuetele või on mädanenud.

iii) II klass

Lubatud on koguhälve, mille puhul tsitrusviljade arvust või kaalust 10 % ei vasta selle klassi nõuetele ega miinimumnõuetele. Selle hälbe piirides võib olla kokku kuni 2 % mädanenud tooteid.

B. Suurushälbed

Kõikide klasside puhul: koguhälve 10 % tsitrusviljade arvust või kaalust, mis vastab pakendil nimetatud suurusest ühe astme võrra väiksemale ja/või suuremale suurusele (või suurustele, kui kolm suurust on ühendatud).

Lubatud 10 % hälvet kohaldatakse ainult viljade suhtes, mille läbimõõt on vähemalt:

Puuviljad	Läbimõõt (millimeetrites)
Sidrunid	43
Satsumad, mandariini muud liigid ja selle hübriidid	43
Klementiinid	34
Apelsinid	50

V. ESITUSVIISI KÄSITLEVAD NÕUDED

A. Ühtsus

Kõigi pakendite sisu peab olema ühtlane ja sisaldama ainult sama päritoluga, sama sorti või kaubanduslikku tüüpi, sama kvaliteedi ja suurusega ning sama valmimis- ja küpsusastmega tsitrusvilju.

Lisaks sellele peavad ekstraklassi viljad olema ühesuguse värvusega.

Selgelt eri liiki tsitrusviljade segu võib siiski pakkida ühte müügipakendisse tingimusel, et need on ühtlase kvaliteediga ning iga asjaomase liigi kaupa sama sorti, kaubanduslikku tüüpi või päritolu. Ühtlane suurus ei ole nõutav.

Pakendi sisu nähtav osa peab esindama kogu pakendi sisu.

B. Pakendamine

Tsitrusviljad peavad olema pakitud nii, et need on nõuetekohaselt kaitstud.

Pakendi sisematerjal peab olema puhas ja niisugune, et see ei riku toodet välis- ega seespidiselt. Kaubanduslike andmetega varustatud materjalide, eelkõige paberi või templete kasutamine on lubatud, kui trükkimisel on kasutatud mürgivaba tinti või etikettide kinnitamisel mürgivaba liimi.

Üksikule tootele kinnitatavad kleebised peavad olema sellised, et pärast eemaldamist ei jääks neist nähtavaid liimijälgi ega pinnakahjustusi. Laseriga kantud teave ei tohiks tekitada vigu viljalihale või puuvilja pinnale.

Kui viljad pakitakse paberisse, tuleb kasutada õhukest, kuiva, uut ja lõhnata ⁽¹⁴⁾ paberit.

Keelatud on kasutada aineid, mis võivad muuta tsitrusviljade looduslikke omadusi, eriti nende maitset ⁽¹⁵⁾ või lõhna.

Pakend peab olema ilma igasuguste võõrkehadeta. Lubatud on esitusviis, mille puhul võib vilja küljes olla lühike puitumata oksake paari rohelise lehega.

VI. MÄRGISTAMISNÕUDED

Iga pakendi ⁽¹⁶⁾ ühel küljel peavad olema loetavate, püsivate ja väljastpoolt nähtavate tähtedega järgmised andmed.

A. Identifitseerimistunnused

Pakendaja ja/või lähetaja nimi ja aadress (näiteks: tänav/linn/piirkond/postiindeks ja riik juhul, kui see erineb päritoluriigist).

Selle teabe võib asendada:

- kõikidel pakenditel, välja arvatud kinnispakkidel, ametlikult väljastatud või tunnustatud koodmärgiga, mis tähistab pakendajat ja/või lähetajat ja mis on kantud märke „Pakendaja ja/või lähetaja“ (või samaväärsed lühendid) vahetusse lähedusse. Koodmärgile peab eelnema tunnustava riigi ISO 3166 kahetäheline riigi/piirkonna kood, kui ei ole tegemist päritoluriigiga;
- ainult kinnispakkide puhul liidu piires registreeritud müüja nime ja aadressiga, mis on kantud märke „Pakendatud (kelle jaoks)“ või samaväärse märke vahetus läheduses. Sellisel juhul peab märgistusel olema ka pakendajat ja/või lähetajat tähistav kood. Müüja esitab koodi tähenduse kohta kogu teabe, mida kontrolliasutus peab vajalikuks.

B. Toote liik

- „Sidrunid“, „Mandariinid“ või „Apelsinid“, kui pakendi sisu ei ole nähtav.
- Selgelt eri liiki tsitrusviljade segu puhul „Tsitrusviljade segu“ või samaväärne nimetus ja eri liikide tavanimetused.
- Apelsinide puhul sordi nimi ja/või asjaomase sordirühma nimi Navel-rühma ja Valencia-rühma puhul.
- „Satsumade“ ja „Klementiinide“ puhul tuleb märkida liigi üldnimetus, sordi nime märkimine ei ole kohustuslik.
- Muude mandariinide ja nende hübriidide puhul on sordi nimi nõutav.
- Sidrunite puhul: sordi nime märkimine ei ole kohustuslik.
- „Seemnetega“ rohkem kui 10 seemet sisaldavate klementiinide puhul.
- „Seemneteta“ (märkimine ei ole kohustuslik, seemneteta tsitrusvili võib mõnikord seemneid sisaldada).

⁽¹⁴⁾ Vilja koorele võõrast lõhna jätvate säilitusainete või muude keemiliste ainete kasutamine on lubatud, kui see on vastavuses kohaldatavate Euroopa Liidu sätetega.

⁽¹⁵⁾ Vilja koorele võõrast lõhna jätvate säilitusainete või muude keemiliste ainete kasutamine on lubatud, kui see on vastavuses kohaldatavate Euroopa Liidu sätetega.

⁽¹⁶⁾ Nimetatud märgistust käsitlevaid sätteid ei kohaldata pakendis esitatud müügipakendite puhul. Kuid neid kohaldatakse eraldiseisvate müügipakendite puhul.

C. Toote päritolu

- Päritoluriik ⁽¹⁷⁾ ja vajaduse korral tootmispiirkond või üleriigiline, piirkondlik või kohalik nimetus.
- Selgelt eri liiki erineva päritoluga tsitrusviljade segu puhul on iga asjakohase liigi nime kõrval päritoluriigi märged.

D. Kaubanduslikud andmed

- Klass
- Suurus väljendatud kui:
 - miinimum- või maksimumsuurus (millimeetrites) või
 - suuruskood(id), mille järel võib olla märgitud miinimum- ja maksimumsuurus või
 - arv.
- Koristusjärgsel etapil kasutatud säilitusained või muud keemilised ained, kui neid on kasutatud.

E. Ametlik kontrollimärk (ei ole kohustuslik)

Esimeses lõigus nõutud andmeid ei pea märkima pakenditele, kui need sisaldavad müügipakendeid, mis on väljastpoolt selgelt nähtavad, ja kõikidele müügipakenditele on kantud kõnealused andmed. Nimetatud pakenditel ei tohi olla eksitavaid märgiseid. Kui kõnealused pakendid pannakse välja kaubaalustel, peavad vastavad märged olema pandud nähtavalt vähemalt kahele kaubaaluse küljele.

3. OSA: KIIVIDE TURUSTAMISSTANDARD**I. TOOTE MÄÄRATLUS**

Käesolevat normi kohaldatakse *Actinidia chinensis* Planch. või *Actinidia deliciosa* (A. Chev.), C. F. Liang ja A. R. Ferguson sortidest (kultivarid) kasvatatud kiivide (tuntud ka kui kiivi-aktiniidia) suhtes, mida tuleb tarbijale müüa värskelt, välja arvatud tööstuslikuks töötlemiseks ettenähtud kiivid.

II. KVALITEEDINÕUDED

Käesolevas standardis määratletakse müügivalmis ja pakendatud kiivide kvaliteedinõuded.

Lähetamisjärgsetel etappidel võib toodetel siiski esineda vastupidiselt standardi nõuetele:

- vähest värskuse ja turdumuse vähenemist,
- ekstraklassi mittekuuluvate toodete puhul nende bioloogilisest arengust või riknemisohust põhjustatud vähest kvaliteedi halvenemist.

A. Miinimumnõuded

Võttes arvesse iga klassi erinõudeid ja lubatud hälbeid, peavad kõikide klasside kiivid olema:

- terved (aga ilma varreta),
- veatud, tarbimiseks kõlbmatud mädanenud või riknenud tooted ei ole lubatud,
- puhtad, nähtavate võõrkehadedeta,
- taimekahjuriteta,
- taimekahjurite poolt viljalihale tekitatud kahjustusteta,
- piisavalt tugevad, ei tohi olla pehmed, närtsinud ega vesised,
- ilusa kujuga; kahe- või mitmekaupaga liitunud puuviljad ei ole lubatud,
- ebatavalise pinnaniiskusega,
- võõra lõhna ja maitseta.

⁽¹⁷⁾ Märkida tuleb täis- või tavanimi.

Kiivid peavad olema niisuguses valmimisastmes ja seisukorras, et need:

- taluvad vedu ja käitlemist ning
- jõuavad sihtkohta rahuldavas seisukorras.

B. Küpsuse miinimumnõuded

Kiivid peavad olema piisavalt valmid ja küpsed.

Selle nõude täitmiseks peab pakendis vilja küpsusaste olema vähemalt 6,2° Brix (¹⁸) skaalal või keskmine kuivainesisaldus 15 %, mille tulemusena peaks küpsusaste turustusahelasse sisenemisel saavutama 9,5° Brix (¹⁸) skaalal.

C. Liigitamine

Kiivid liigitatakse kolme järgnevalt määratletud klassi.

i) Ekstraklass

Selle klassi kiivid peavad olema eriti hea kvaliteediga. Need peavad olema sordiomased.

Kiivid peavad olema tugevad ja viljaliha peab olema täiesti veatu.

Kiivid peavad olema veatud, välja arvatud tühised pindmised vead, kui need ei mõjuta toote üldilmet, kvaliteeti, säilivust ega esitusviisi pakendis.

Vilja väikseima ja suurima läbimõõdu suhe peab olema vähemalt 0,8.

ii) I klass

Selle klassi kiivid peavad olema hea kvaliteediga. Need peavad olema sordiomased.

Kiivid peavad olema tugevad ja viljaliha peab olema täiesti veatu.

Viljadel võivad olla järgmised tühised vead, kui need ei mõjuta toote üldilmet, kvaliteeti, säilivust ega esitusviisi pakendis:

- tühised kjuvead (ei tohi olla mügaraid ega korrapäratud kju),
- tühised värvusvead,
- tühised pindmised vead, mille suurus ei ületa 1 cm²,
- väike pikutine sordi 'Hayward' tunnusmärk, mis ei ole mügardunud.

Vilja väikseima ja suurima läbimõõdu suhe peab olema vähemalt 0,7.

iii) II klass

Sellesse klassi kuuluvad kiivid, mida ei või liigitada kõrgematesse klassidesse, kuid mis vastavad eespool nimetatud miinimumnõuetele.

Viljad peavad olema mõõdukalt kõvad ja viljalihal ei tohi olla tõsiseid vigu.

Kiivil võivad olla järgmised vead, kui on säilinud selle põhilised kvaliteedi- ja säilivusomadused ning esitusviisi omadused:

- kjuvead,
- värvusvead,
- pindmised vead, nagu väikesed armistunud lõhed või pindmised kriimustused tingimusel, et nende pindala ei ületa 2 cm²,
- mitu kergelt esileulatuvat sordi 'Hayward' tunnusmärki,
- väikesed muljutised.

(¹⁸) Arvutatud OECD objektiivsete kontrollide suuniste kirjelduse kohaselt ning kättesaadav järgmisel aadressil: <http://www.oecd.org/agriculture/fruit-vegetables/publications>.

III. SUURUSNÕUDED

Suurus määratakse kindlaks viljade kaalu alusel.

Miimumkaal on ekstraklassi puhul 90 g, I klassi puhul 70 g ja II klassi puhul 65 g.

Ühtlase suuruse tagamiseks pakendis ei ületa ühe pakendi viljade suurus:

- 10 g viljade puhul, mis kaaluvad kuni 85 g,
- 15 g viljade puhul, mis kaaluvad 85 kuni 120 g,
- 20 g viljade puhul, mis kaaluvad 120 kuni 150 grammi,
- 40 g viljade puhul, mis kaaluvad 150 g ja rohkem.

IV. HÄLBEID KÄSITLEVAD NÕUDED

Kõigis turustusetappides võib igas pakendis olla tooteid, mille kvaliteet ja suurus ei vasta pakendil näidatud klassi nõuetele.

A. Kvaliteedihälbed

i) *Ekstraklass*

Lubatud on koguhälve, mille puhul kiivide arvust või kaalust 5 % ei vasta selle klassi nõuetele, kuid vastab I klassi nõuetele. Selle hälbe piirides võib olla kokku kuni 0,5 % toodetest, mis vastavad II klassi kvaliteed nõuetele.

ii) *I klass*

Lubatud on koguhälve, mille puhul kiivide arvust või kaalust 10 % ei vasta selle klassi nõuetele, kuid vastab II klassi nõuetele. Selle hälbe piirides võib olla kokku kuni 1 % toodetest, mis ei vasta II klassi kvaliteedi- ega miinimumnõuetele või on mädanenud.

iii) *II klass*

Lubatud on koguhälve, mille puhul kiivide arvust või kaalust 10 % ei vasta selle klassi nõuetele ega miinimumnõuetele. Selle hälbe ulatuses ei tohi olla kokku rohkem kui kaks protsenti mädanenud tooteid.

B. Suurushälbed

Kõikide klasside puhul: lubatud on koguhälve, mille puhul 10 % kiivide arvust või kaalust ei vasta suurusnõuetele.

Ekstraklassi puhul ei tohi kiivi kaaluda vähem kui 85 g, I klassi puhul 67 g ja II klassi puhul 62 g.

V. ESITUSVIISI KÄSITLEVAD NÕUDED

A. Ühtsus

Kõigi pakendite sisu peab olema ühtlane ja sisaldama ainult sama päritoluga, sama sorti, sama kvaliteedi ja suurusega kiiviseid.

Pakendi sisu nähtav osa peab esindama kogu pakendi sisu.

B. Pakendamine

Kiivid peavad olema pakitud nii, et need oleksid nõuetekohaselt kaitstud.

Pakendi sisematerjal peab olema puhas ja niisugune, et see ei riku toodet välis- ega seespidiselt. Kaubanduslike andmetega varustatud materjalide, eelkõige paberi või templete kasutamine on lubatud, kui trükkimisel on kasutatud mürgivaba tinti või etikettide kinnitamisel mürgivaba liimi.

Üksikule tootele kinnitatavad kleebised peavad olema sellised, et pärast eemaldamist ei jääks neist nähtavaid liimijälgi ega pinnakahjustusi. Laseriga kantud teave ei tohiks tekitada vigu viljalihale või puuvilja pinnale.

Pakend peab olema ilma igasuguste võõrkehadeta.

VI. MÄRGISTAMISNÕUDED

Iga pakendi ⁽¹⁹⁾ ühel küljel peavad olema loetavate, püsivate ja väljastpoolt nähtavate tähtedega järgmised andmed.

A. Identifitseerimistunnused

Pakendaja ja/või lähetaja nimi ja aadress (näiteks: tänav/linn/piirkond/postiindeks ja riik juhul, kui see erineb päritoluriigist).

Selle teabe võib asendada:

- kõikidel pakenditel, välja arvatud kinnispakidel, ametlikult väljastatud või tunnustatud koodmärgiga, mis tähistab pakendajat ja/või lähetajat ja mis on kantud märke „Pakendaja ja/või lähetaja“ (või samaväärsed lühendid) vahetusse lähedusse. Koodmärgile peab eelnema tunnustava riigi ISO 3166 kahetäheline riigi/piirkonna kood, kui ei ole tegemist päritoluriigiga;
- ainult kinnispakkide puhul liidu piires registreeritud müüja nime ja aadressiga, mis on kantud märke „Pakendatud (kelle jaoks)“ või samaväärse märke vahetus läheduses. Sellisel juhul peab märgistusel olema ka pakendajat ja/või lähetajat tähistav kood. Müüja esitab koodi tähenduse kohta kogu teabe, mida kontrolliasutus peab vajalikuks.

B. Toote liik

- „Kiiivid“ ja/või „Aktiniidiad“, kui pakendi sisu ei ole nähtav.
- Sordi nimi (ei ole kohustuslik).
- Viljaliha värvus või samaväärne tähis, kui tegemist ei ole rohelisega.

C. Toote päritolu

Päritoluriik ⁽²⁰⁾ ja vajaduse korral tootmispiirkond või üleriigiline, piirkondlik või kohalik nimetus.

D. Kaubanduslikud andmed

- Klass
- Suurus, mis on väljendatud viljade miinimum- ja maksimumkaaluna.
- Viljade arv (ei ole kohustuslik).

E. Ametlik kontrollimärk (ei ole kohustuslik)

Esimeses lõigus nõutud andmeid ei pea märkima pakenditele, kui need sisaldavad müügipakendeid, mis on väljastpoolt selgelt nähtavad ja kõikidele müügipakenditele on kantud kõnealused andmed. Nimetatud pakenditel ei tohi olla eksitavaid märgiseid. Kui kõnealused pakendid pannakse välja kaubaalustel, peavad vastavad märged olema pandud nähtavalt vähemalt kahele kaubaaluse küljele.

4. OSA: SALATI, KÄHARA ENDIIVIASIGURI JA SILEDA ENDIIVIASIGURI TURUSTAMISSTANDARD

I. TOOTE MÄÄRATLUS

Käesolevat standardit kohaldatakse järgmiste toodete suhtes:

- salatisortide (kultivarid) puhul, mis on kasvatatud:
 - liigist *Lactuca sativa* L. var. *capitata* L. (peasalat, sealhulgas jääsalat),
 - liigist *Lactuca sativa* var. *longifolia* Lam. (rooma salat),

⁽¹⁹⁾ Nimetatud märgistust käsitlevaid sätteid ei kohaldata pakendis esitatud müügipakendite puhul. Kuid neid kohaldatakse eraldiseivate müügipakendite puhul.

⁽²⁰⁾ Märkida tuleb täis- või tavanimi.

- liigist *Lactuca sativa* var. *crispa* L. (lehtsalat),
- nende sortide ristandid ja
- kähara endiiviasiguri sordid (kultivarid), mis on kasvatatud liigist *Cichorium endivia* L. var. *crispum* Lam. ja
- sileda endiiviasiguri sortide (kultivarid) puhul, mis on kasvatatud liigist *Cichorium endivia* var. *latifolium* Lam., mida tuleb tarbijale müüa värskelt.

Seda normi ei kohaldata tööstuslikuks töötlemiseks ettenähtud toodete suhtes, üksikute lehtedena müüdava toote, juurepalliga salati või potis esitatud salati suhtes.

II. KVALITEEDINÕUDED

Standardis määratletakse müügivalmis ja pakendatud toodete kvaliteedinõuded.

Lähetamisjärgsetel etappidel võib toodetel siiski esineda vastupidiselt standardi nõuetele:

- vähest värskuse ja turdumuse vähenemist,
- nende bioloogilisest arengust või riknemisohust põhjustatud vähest kvaliteedi halvenemist.

A. Miinimumnõuded

Võttes arvesse iga klassi erinõudeid ja lubatud hälbeid, peavad kõikides klassides tooted olema:

- terved,
- veatud, tarbimiseks kõlbmatud mädanenud või riknenud tooted ei ole lubatud,
- puhtad ja lõigatud, st ilma mulla või muu kasvusubstraadita ning nähtavate võõrkehadeta,
- värsked välimusega,
- taimekahjuriteta,
- taimekahjurite tekitatud kahjustusteta,
- turdunud,
- putkumata,
- ebatavalise pinnaniiskusega,
- võõra lõhna ja maitseta.

Salat võib olla värvuselt punakas, kui see on põhjustatud madalast temperatuurist kasvu ajal ja kui see ei mõjuta märkimisväärselt salati üldilmet.

Juured tuleb lõigata välimiste lehtede kinnituskoha vahetust lähedusest ja lõige peab olema puhas.

Toode peab olema tavapäraselt arenenud. Tooted peavad olema niisuguses valmimisastmes ja seisukorras, et need:

- taluvad vedu ja käitlemist ning
- jõuavad sihtkohta rahuldavas seisukorras.

B. Liigitamine

Tooted liigitatakse kahte järgnevalt määratletud klassi:

i) I klass

Selle klassi toode peab olema hea kvaliteediga. Need peavad olema sordile ja/või kaubanduslikule tüübile vastavate omadustega.

Toode peab olema:

- ilusa kujuga,
- tugev, võttes arvesse viljelusmeetodit ja toote liiki,

- kahjustusteta või söögikõlblikkust mõjutava rikkumiseta,
- külmakahjustusteta.

Peasalatil peab olema üks hästi arenenud südamik. Katte all kasvatatud peasalati südamik võib olla väike.

Rooma salatil peab olema südamik, mis võib olla väike.

Kähara endiiviasiguri ja sileda endiiviasiguri keskosa peab olema kollase värvusega.

ii) II klass

Sellesse klassi kuulub toode, mida ei või liigitada I klassi, kuid mis vastab eespool nimetatud miinimumnõuetele.

Toode peab olema:

- piisavalt ilusa kujuga,
- kahjustusteta või rikkumiseta, mis võib tõsiselt rikkuda söögikõlblikkust.

Tootel võivad olla järgmised vead, kui on säilinud selle põhilised kvaliteedi- ja säilivusomadused ning esitusviisi omadused:

- kerge värvusemuutus,
- tühised taimekahjurite tekitatud kahjustused.

Peasalatil peab olema südamik, mis võib olla väike. Katte all kasvatatud peasalati puhul on südamiku puudumine lubatud.

Rooma salatil ei pea olema südamikku.

III. SUURUSNÕUDED

Suurus määratakse kindlaks ühe ühiku kaalu alusel.

Ühtlase suuruse tagamiseks pakendis ei ületa ühe pakendi viljade suurus:

a) Salat

- 40 g, kui kergeim ühik kaalub kuni 150 g,
- 100 g, kui kergeim ühik kaalub 150–300 g,
- 150 g, kui kergeim ühik kaalub 300–450 g,
- 300 g, kui kergeim ühik kaalub üle 450 g.

b) Kähara endiiviasiguri ja sile endiiviasiguri

- 300 g

IV. HÄLBEID KÄSITLEVAD NÕUDED

Kõigis turustusetappides võib igas pakendis olla tooteid, mille kvaliteet ja suurus ei vasta pakendil näidatud klassi nõuetele.

A. Kvaliteedihälbed

i) I klass

Lubatud on koguhälve, mille puhul 10 % toote arvust ei vasta selle klassi nõuetele, kuid vastab II klassi nõuetele. Selle hälbe piires võib olla kokku kuni 1 % toodetest, mis ei vasta II klassi kvaliteedi- ega miinimumnõuetele või on mädanenud.

ii) II klass

Lubatud on koguhälve, mille puhul 10 % toote arvust ei vasta selle klassi nõuetele ega miinimumnõuetele. Selle hälbe ulatuses ei tohi olla kokku rohkem kui kaks protsenti mädanenud tooteid.

B. Suurushälbed

Kõikide klasside puhul: lubatud on koguhälve, mille puhul 10 % toote arvust või kaalust ei vasta suurusnõuetele.

V. ESITUSVIISI KÄSITLEVAD NÕUDED**A. Ühtsus**

Kõigi pakendite sisu peab olema ühtlane ja sisaldama ainult sama päritoluga, sama sorti või kaubanduslikku tüüpi, sama kvaliteedi ja suurusega tooteid.

Selgelt eri liiki, kaubanduslikku tüüpi ja/või värvi salati ja/või endiivia segu võib siiski pakkida ühte müügi pakendisse tingimusel, et need on ühtlase kvaliteediga ning iga liigi, kaubandusliku tüübi ja/või värvi kaupa sama päritolu. Ühtlane suurus ei ole nõutav.

Pakendi sisu nähtav osa peab esindama kogu pakendi sisu.

B. Pakendamine

Tooted peavad olema pakitud nii, et need on nõuetekohaselt kaitstud. Tooted peavad olema pakendi suurust ja liiki arvestades mõistlikult pakitud, nii et ei jääks tühja ruumi ja tooted ei saaks muljuda.

Pakendi sisematerjal peab olema puhas ja niisugune, et see ei riku toodet välis- ega seespidiselt. Kaubanduslike andmetega varustatud materjalide, eelkõige paberi või templete kasutamine on lubatud, kui trükkimisel on kasutatud mürgivaba tinti või etikettide kinnitamisel mürgivaba liimi.

Pakend peab olema ilma igasuguste võõrkehadeta.

VI. MÄRGISTAMISNÕUDED

Iga pakendi ⁽²¹⁾ ühel küljel peavad olema loetavate, püsivate ja väljastpoolt nähtavate tähtedega järgmised andmed.

A. Identifitseerimistunnused

Pakendaja ja/või lähetaja nimi ja aadress (näiteks: tänav/linn/piirkond/postiindeks ja riik juhul, kui see erineb päritoluriigist).

Selle teabe võib asendada:

- kõikidel pakenditel, välja arvatud kinnispakkidel, ametlikult väljastatud või tunnustatud koodmärgiga, mis tähistab pakendajat ja/või lähetajat ja mis on kantud märke „Pakendaja ja/või lähetaja“ (või samaväärsed lühendid) vahetusse lähedusse. Koodmärgile peab eelnema tunnustava riigi ISO 3166 kahetäheline riigi/piirkonna kood, kui ei ole tegemist päritoluriigiga;
- ainult kinnispakkide puhul liidu piires registreeritud müüja nime ja aadressiga, mis on kantud märke „Pakendatud (kelle jaoks)“ või samaväärse märke vahetus läheduses. Sellisel juhul peab märgistusel olema ka pakendajat ja/või lähetajat tähistav kood. Müüja esitab koodi tähenduse kohta kogu teabe, mida kontrolliasutus peab vajalikuks.

B. Toote liik

- „Salat“, „Peasalat“, „Bataavia“, „Jääsalat“, „Rooma salat“, „Lehtsalat“ (või vajaduse korral näiteks „Tammelehesalat“, „Lollo bionda“, „Lollo rossa“), „Kähar endiiviasiguri“ või „Sile endiiviasiguri“ või samaväärsed nimetused, kui pakendi sisu ei ole nähtav.

⁽²¹⁾ Nimetatud märgistust käsitlevaid sätteid ei kohaldata pakendis esitatud müügi pakendite puhul. Kuid neid kohaldatakse eraldiseivate müügi pakendite puhul.

- Müüja annab selle koodi tähenduse kohta kontrolliasutusele sellist teavet, mida viimane vajalikuks peab.
- Sordi nimi (ei ole kohustuslik).
- „Salati/endiivia segu“ või samaväärne nimetus selgelt eri sorti, kaubanduslikku tüüpi ja/või värvi salati ja/või endiivia segu puhul. Kui toode ei ole pakendis nähtav, tuleb märkida kaubaüksuses sisalduvate toodete sordid, kaubanduslikud tüübid ja/või värvid ning kogus.

C. Toote päritolu

- Päritoluriik ⁽²²⁾ ja vajaduse korral tootmispiirkond või üleriigiline, piirkondlik või kohalik nimetus.
- Salati ja/või endiivia segu puhul, mis sisaldavad selgelt eri sorti, kaubandusliku tüüpi ja/või värvusega tooteid, mille päritolu erineb, märgitakse iga päritoluriik asjaomase sordi, kaubandusliku tüübi ja/või värvuse juurde.

D. Kaubanduslikud andmed

- Klass
- suurus, mis on väljendatud ühiku miinimumkaaluna või ühikute arvuna,

E. Ametlik kontrollimärk (ei ole kohustuslik)

Esimeses lõigus nõutud andmeid ei pea märkima pakenditele, kui need sisaldavad müügipakendeid, mis on väljastpoolt selgelt nähtavad, ja kõikidele müügipakenditele on kantud kõnealused andmed. Nimetatud pakenditel ei tohi olla eksitavaid märgiseid. Kui kõnealused pakendid pannakse välja kaubaalustel, peavad vastavad märged olema pandud nähtavalt vähemalt kahele kaubaaluse küljele.

5. OSA: VIRSIKUTE JA NEKTARIINIDE TURUSTAMISSTANDARD

I. TOOTE MÄÄRATLUS

Käesolevat standardit kohaldatakse *Prunus persica* Sieb. ja Zucc. sortidest (kultivarid) kasvatatud virsikute ja nektariinide suhtes, mida tuleb tarbijale müüa värskest, välja arvatud tööstuslikuks töötlemiseks ettenähtud virsikud ja nektariinid.

II. KVALITEEDINÕUDED

Standardis määratletakse müügivalmis ja pakendatud virsikute ja nektariinide kvaliteedinõuded.

Lähetamisjärgsetel etappidel võib toodetel siiski esineda vastupidiselt standardi nõuetele:

- vähest värskuse ja turdumuse vähenemist,
- ekstraklassi mittekuuluvate toodete puhul nende bioloogilisest arengust või riknemisohust põhjustatud vähest kvaliteedi halvenemist.

A. Miinimumnõuded

Võttes arvesse iga klassi erinõudeid ja lubatud hälbeid, peavad kõikide klasside virsikud ja nektariinid olema:

- terved,
- veatud, tarbimiseks kõlbmatud mädanenud või riknenud tooted ei ole lubatud,
- puhtad, nähtavate võõrkehadeta,
- taimekahjuriteta,
- taimekahjurite poolt viljalihale tekitatud kahjustusteta,
- varreõõnsuse lõhedeta,

⁽²²⁾ Märkida tuleb täis- või tavanimi.

- ebatavalise pinnaniiskuseta,
- võõra lõhna ja maitseta.

Virsikud ja nektariinid peavad olema niisuguses valmimis- ja küpsusastmes, et need:

- taluvad vedu ja käitlemist ning
- jõuavad sihtkohta rahuldavas seisukorras.

B. Nõuded küpsuse kohta

Viljad peavad olema hästi arenenud ja piisavalt küpsed. Viljaliha murdumisnäitaja peab olema võrdne või suurem kui 8° Brix (²³) skaalal.

C. Liigitamine

Virsikud ja nektariinid liigitatakse kolme järgnevalt määratletud klassi:

i) Ekstraklass

Selle klassi virsikud ja nektariinid peavad olema eriti hea kvaliteediga. Need peavad olema sordile vastavate omadustega.

Viljaliha peab olema täiesti veatu.

Viljad peavad olema veatud, välja arvatud tühised pindmised vead, kui need ei mõjuta toote üldilmet, kvaliteeti, säilivust ega esitusviisi pakendis.

ii) I klass

Selle klassi virsikud ja nektariinid peavad olema hea kvaliteediga. Need peavad olema sordile vastavate omadustega. Viljaliha peab olema täiesti veatu.

Viljadel võivad olla järgmised tühised vead, kui need ei mõjuta toote üldilmet, kvaliteeti, säilivust ega esitusviisi pakendis:

- tühised kjuvead,
- tühised valmimisvead,
- tühised värvusvead,
- kerged muljumisjäljed, mis ei ületa 1 cm² kogupinnast,
- väikesed pindmised vead, mis ei tohi ületada:
 - 1,5 cm pikliku kujuga pindmiste vigade puhul,
 - muude vigade puhul 1 cm² kogupinnast.

iii) II klass

Sellesse klassi kuuluvad virsikud ja nektariinid, mida ei või liigitada kõrgematesse klassidesse, kuid mis vastavad eespool nimetatud miinimumnõuetele.

Viljaliha peab olema suuremate vigadeta.

Virsikutel ja nektariinidel võivad olla järgmised pindmised vead, kui on säilinud põhilised kvaliteedi- ja säilivusomadused ning esitusviisi omadused:

- kjuvead,
- vilja arenguaegsed vead, sh luuseemne lõhed, tingimusel et vili on kompaktne ja viljaliha veatu.
- värvusvead,

⁽²³⁾ Arvutatud OECD objektiivsete kontrollide suuniste kirjelduse kohaselt ning kättesaadav järgmisel aadressil: <http://www.oecd.org/agriculture/fruit-vegetables/publications>.

- väikesed muljutised, mis ei ületa 2 cm² kogupinnast ning mis võivad olla veidi muutunud värvusega.
- pindmised vead, mis ei tohi ületada
 - 2,5 cm pikliku kujuga pindmiste vigade puhul,
 - muude vigade puhul 2 cm² kogupinnast.

III. SUURUSNÕUDED

Suurus määratakse kindlaks ristlõike suurima läbimõõdu, kaalu või arvu alusel.

Miimumisuurus on:

- ekstraklassi puhul 56 mm või 85 g,
- I ja II klassi puhul 51 mm või 65 g.

Ajavahemikul 1. juulist kuni 31. oktoobrini (põhjapoolkera), 1. jaanuarist 30. aprillini (lõunapoolkera) ei turustata vilja, mille näitajad on väiksemad kui 56 mm või 85 g.

Järgmiste sätete kohaldamine II klassi suhtes on vabatahtlik.

Ühtlase suuruse tagamiseks pakendis ei ületa ühe pakendi viljade suurus:

a) läbimõõdu järgi määratud vilja puhul:

- kuni 70 mm läbimõõduga viljade puhul 5 mm,
- 70 mm ja suurema läbimõõduga viljade puhul 10 mm.

b) kaalu järgi määratud vili:

- kuni 180 g kaaluga viljade puhul 30 g,
- 180 g ja suurema kaaluga viljade puhul 80 g.

c) Arvu järgi suurusklassidesse jagatud viljade suuruse vahe peaks olema vastavuses punktiga a või b.

Suuruskoodide kohaldamisel tuleb järgida alljärgnevas tabelis esitatud koode.

	Kood	Läbimõõt		või	kaal	
		alates (mm)	kuni (mm)		alates (g)	kuni (g)
1	D	51	56		65	85
2	C	56	61		85	105
3	B	61	67		105	135
4	A	67	73		135	180
5	AA	73	80		180	220
6	AAA	80	90		220	300
7	AAAA	> 90			> 300	

IV. HÄLBEID KÄSITLEVAD NÕUDED

Kõigis turustusetappides võib igas pakendis olla tooteid, mille kvaliteet ja suurus ei vasta pakendil näidatud klassi nõuetele.

A. Kvaliteedihälbed

i) Ekstraklass

Lubatud on koguhälve, mille puhul virsikute või nektariinide arvust või kaalust 5 % ei vasta selle klassi nõuetele, kuid vastab I klassi nõuetele. Selle hälbe piirides võib olla kokku kuni 0,5 % toodetest, mis vastavad II klassi kvaliteedinõuetele.

ii) *I klass*

Lubatud on koguhälve, mille puhul virsikute või nektariinide arvust või kaalust 10 % ei vasta selle klassi nõuetele, kuid vastab II klassi nõuetele. Selle hälbe piirides võib olla kokku kuni 1 % toodetest, mis ei vasta II klassi kvaliteedi- ega miinimumnõuetele või on mädanenud.

iii) *II klass*

Lubatud on koguhälve, mille puhul virsikute või nektariinide arvust või kaalust 10 % ei vasta selle klassi nõuetele ega miinimumnõuetele. Selle hälbe ulatuses ei tohi olla kokku rohkem kui kaks protsenti mädanenud tooteid.

B. Suurushälbed

Kõikide klasside puhul (kui määratakse suuruse järgi): lubatud on koguhälve, mille puhul virsikute või nektariinide arvust või kaalust 10 % ei vasta suurusnõuetele.

V. ESITUSVIISI KÄSITLEVAD NÕUDED**A. Ühtsus**

Kõigi pakendite sisu peab olema ühtlane ja sisaldama ainult sama päritoluga, sama sorti, sama kvaliteedi, küpsusastme ja suurusega (kui määratakse suuruse järgi) virsikuid või nektariine ning ekstraklassi puhul peab sisu olema ka ühtlase värvusega.

Pakendi sisu nähtav osa peab esindama kogu pakendi sisu.

B. Pakendamine

Virsikud või nektariinid peavad olema pakitud nii, et need on nõuetekohaselt kaitstud.

Pakendi sisematerjal peab olema puhas ja niisugune, et see ei riku toodet välis- ega seespidiselt. Kaubanduslike andmetega varustatud materjalide, eelkõige paberi või templite kasutamine on lubatud, kui trükkimisel on kasutatud mürgivaba tinti või etikettide kinnitamisel mürgivaba liimi.

Üksikule tootele kinnitatavad kleebised peavad olema sellised, et pärast eemaldamist ei jääks neist nähtavaid liimijälgi ega pinnakahjustusi. Laseriga kantud teave ei tohiks tekitada vigu viljalihale või puuvilja pinnale.

Pakend peab olema ilma igasuguste võõrkehadeta.

VI. MÄRGISTAMISNÕUDED

Iga pakendi ⁽²⁴⁾ ühel küljel peavad olema loetavate, püsivate ja väljastpoolt nähtavate tähtedega järgmised andmed.

A. Identifitseerimistunnused

Pakendaja ja/või lähetaja nimi ja aadress (näiteks: tänav/linn/piirkond/postiindeks ja riik juhul, kui see erineb päritoluriigist).

Selle teabe võib asendada:

- kõikidel pakenditel, välja arvatud kinnispakkidel, ametlikult väljastatud või tunnustatud koodmärgiga, mis tähistab pakendajat ja/või lähetajat ja mis on kantud märke „Pakendaja ja/või lähetaja“ (või samaväärsed lühendid) vahetusse lähedusse. Koodmärgile peab eelnema tunnustava riigi ISO 3166 kahetäheline riigi/piirkonna kood, kui ei ole tegemist päritoluriigiga;
- ainult kinnispakkide puhul liidu piires registreeritud müüja nime ja aadressiga, mis on kantud märke „Pakendatud (kelle jaoks)“ või samaväärse märke vahetus läheduses. Sellisel juhul peab märgistusel olema ka pakendajat ja/või lähetajat tähistav kood. Müüja esitab koodi tähenduse kohta kogu teabe, mida kontrolliasutus peab vajalikuks.

⁽²⁴⁾ Nimetatud märgistust käsitlevaid sätteid ei kohaldata pakendis esitatud müügipakendite puhul. Kuid neid kohaldatakse eraldiseivate müügipakendite puhul.

B. Toote liik

- „Virsikud“ või „Nektariinid“, kui pakendi sisu ei ole nähtav.
- Viljaliha värvus.
- Sordi nimi (ei ole kohustuslik).

C. Toote päritolu

Päritoluriik ⁽²⁵⁾ ja vajaduse korral tootmispiirkond või üleriigiline, piirkondlik või kohalik nimetus.

D. Kaubanduslikud andmed

- Klass
- Suurus (kui määratakse suuruse järgi) väljendatuna miinimum- ja maksimumlääbimõõduna (mm) või miinimum- ja maksimumkaaluna (g) või suuruskoodina.
- Ühikute arv (ei ole kohustuslik).

E. Ametlik kontrollimärk (ei ole kohustuslik)

Esimeses lõigus nõutud andmeid ei pea märkima pakenditele, kui need sisaldavad müügipakendeid, mis on väljastpoolt selgelt nähtavad, ja kõikidele müügipakenditele on kantud kõnealused andmed. Nimetatud pakenditel ei tohi olla eksitavaid märgiseid. Kui kõnealused pakendid pannakse välja kaubaalustel, peavad vastavad märged olema pandud nähtavalt vähemalt kahele kaubaaluse küljele.

6. OSA: PIRNIDE TURUSTAMISSTANDARD**I. TOOTE MÄÄRATLUS**

Käesolevat standardit kohaldatakse pirnisortide (kultivarid) *Pyrus communis* L. suhtes, mida tuleb tarbijale müüa värskelt; standardit ei kohaldata tööstuslikuks töötlemiseks ettenähtud pirnide suhtes.

II. KVALITEEDINÕUDED

Standardis määratletakse müügivalmis ja pakendatud pirnide kvaliteedinõuded.

Lähetamisjärgsetel etappidel võib toodetel siiski esineda vastupidiselt standardi nõuetele:

- vähest värskuse ja turdumuse vähenemist,
- ekstraklassi mittekuuluvate toodete puhul nende bioloogilisest arengust või riknemisohust põhjustatud vähest kvaliteedi halvenemist.

A. Miinimumnõuded

Võttes arvesse iga klassi erinõudeid ja lubatud hälbeid, peavad kõikide klasside pirnid olema:

- terved,
- veatud, tarbimiseks kõlbmatud mädanenud või riknenud tooted ei ole lubatud,
- puhtad, nähtavate võõrkehadeeta,
- taimekahjuriteta,
- taimekahjurite poolt viljalihale tekitatud kahjustusteta,
- ebatavalise pinnaniiskuseeta,
- võõra lõhna ja maitseta.

⁽²⁵⁾ Märkida tuleb täis- või tavanimi.

Pirnid peavad olema niisuguses valmimisastmes ja seisukorras, et:

- taluvad vedu ja käitlemist ning
- jõuavad sihtkohta rahuldavas seisukorras.

B. Nõuded küpsuse kohta

Pirnid peavad olema niisuguses valmimis- ja küpsusastmes, et nende küpsemine võib jätkuda sordiomadustele vastava küpsusastmeni.

C. Liigitamine

Pirnid liigitatakse kolme järgnevalt määratletud klassi.

i) Ekstraklass

Selle klassi pirnid peavad olema eriti hea kvaliteediga. Need peavad olema sordile vastavate omadustega ⁽²⁶⁾.

Viljaliha peab olema täiesti veatu ja koor ilma krobeline korgistunud pinnata.

Viljad peavad olema veatud, välja arvatud tühised pindmised vead, kui need ei mõjuta vilja üldilmet, kvaliteeti, säilivust ega esitusviisi pakendis.

Vars peab olema terve.

Pirnide viljalihas ei tohi olla kivisrakke.

ii) I klass

Selle klassi pirnid peavad olema hea kvaliteediga. Need peavad olema sordile vastavate omadustega ⁽²⁷⁾.

Viljaliha peab olema täiesti veatu.

Pirnidel võivad olla järgmised tühised vead, kui need ei mõjuta toote üldilmet, kvaliteeti, säilivust ega esitusviisi pakendis:

- tühised kjuvead,
- tühised valmimisvead,
- tühised värvusvead,
- hästi veidi krobeline korgistunud pind,
- väikesed pindmised vead, mis ei tohi ületada:
 - 2 cm pikliku kujuga pindmiste vigade puhul,
 - 1 cm² kogu pinnast muude vigade puhul, välja arvatud kärntõvest (*Venturia pirina* ja *V. inaequalis*) kahjustatud ala, mis ei tohi ületada 0,25 cm² kogupinnast.
- tühised muljutised, mis ei ületa 1 cm² pinnast.

Vars võib olla kergelt kahjustatud.

Pirnide viljalihas ei tohi olla kivisrakke.

iii) II klass

Sellesse klassi kuuluvad pirnid, mida ei või liigitada kõrgematesse klassidesse, kuid mis vastavad eespool nimetatud miinimumnõuetele.

Viljaliha peab olema suuremate vigadeta.

Pirnidel võivad olla järgmised vead, kui on säilinud põhilised kvaliteedi- ja säilivusomadused ning esitusviisi omadused:

- kjuvead,
- valmimisvead,

⁽²⁶⁾ Suureviljaliste ja suvepirnisortide mittetäielik nimekiri on esitatud käesoleva standardi liites.

⁽²⁷⁾ Suureviljaliste ja suvepirnisortide mittetäielik nimekiri on esitatud käesoleva standardi liites.

- värvusvead,
- veidi krobeline korgistunud pind,
- pindmised vead, mis ei tohi olla suuremad kui:
 - 4 cm pikliku kujuga pindmiste vigade puhul,
 - 2,5 cm² kogupinnast muude vigade puhul, välja arvatud kärntõvest (*Venturia pirina* ja *V. inaequalis*) kahjustatud ala, mis ei tohi ületada 1 cm² kogupinnast,
 - tühised muljutised, mis ei ületa 2 cm² pinnast.

III. SUURUSNÕUDED

Suurus määratakse kas suurima ristlõike läbimõõdu või massi alusel.

Miimumisuurus on:

a) läbimõõdu järgi määratud vilja puhul:

	Ekstraklass	I klass	II klass
Suureviljalised sordid	60 mm	55 mm	55 mm
Muud sordid	55 mm	50 mm	45 mm

b) kaalu järgi määratud vili:

	Ekstraklass	I klass	II klass
Suureviljalised sordid	130 g	110 g	110 g
Muud sordid	110 g	100 g	75 g

Käesoleva standardi liitega hõlmatud suvepirnide puhul miimumisuurus ei kehti.

Ühtlase suuruse tagamiseks pakendis ei ületa ühe pakendi viljade suurus:

a) läbimõõdu järgi määratud vilja puhul:

- 5 mm kihiti ridadesse paigutatud ekstraklassi viljade ning I ja II klassi viljade puhul
- 10 mm I klassi viljade puhul, mis on pakitud pakendisse lahtiselt või müügipakendisse

b) kaalu järgi määratud vili:

- kihiti ridadesse paigutatud ekstraklassi viljade ning I ja II klassi viljade puhul:

Vahemik (g)	Kaalu erinevus (g)
75–100	15
100–200	35
200–250	50
> 250	80

— I klassi viljade puhul, mis on pakitud pakendisse lahtiselt või müügipakendisse:

Vahemik (g)	Kaalu erinevus (g)
100–200	50
> 200	100

Ühtse suuruse nõue ei kehti II klassi viljade suhtes, mis on müügipakendites või pakendatud lahtiselt.

IV. HÄLBEID KÄSITLEVAD NÕUDED

Kõigis turustusetappides võib igas pakendis olla tooteid, mille kvaliteet ja suurus ei vasta pakendil näidatud klassi nõuetele.

A. Kvaliteedihälbed

i) Ekstraklass

Lubatud on koguhälve, mille puhul viljade arvust või kaalust 5 % ei vasta ekstraklassi nõuetele, kuid vastab I klassi nõuetele. Selle hälbe piirides võib olla kokku kuni 0,5 % toodetest, mis vastavad II klassi kvaliteediniõuetele.

ii) I klass

Lubatud on koguhälve, mille puhul viljade arvust või kaalust 10 % ei vasta selle klassi nõuetele, kuid vastab II klassi nõuetele. Selle hälbe piirides võib olla kokku kuni 1 % toodetest, mis ei vasta II klassi kvaliteediniõuetele või on mädanenud.

iii) II klass

Lubatud on koguhälve, mille puhul viljade arvust või kaalust 10 % ei vasta selle klassi nõuetele ega miinimumnõuetele. Selle hälbe ulatuses ei tohi olla kokku rohkem kui kaks protsenti mädanenud tooteid.

B. Suurushälbed

Kõikide klasside puhul: lubatud on koguhälve, mille puhul 10 % pirnide arvust või kaalust ei vasta suurusnõuetele. Kõnealune hälve ei hõlma järgmise suurusega tooteid:

- läbimõõt kuni 5 mm miinimumläbimõõdust väiksem,
- kuni 10 g miinimumkaalust väiksem.

V. ESITUSVIISI KÄSITLEVAD NÕUDED

A. Ühtsus

Kõigi pakendite sisu peab olema ühtlane ja sisaldama ainult sama päritoluga, sama sorti, sama kvaliteedi ja suurusega (kui toode määratakse suuruse järgi) ja sama küpsusastmega pirne.

Ekstraklassi viljad peavad olema ka värvuselt ühtlased.

Selgelt eri sorti pirnide segu võib siiski pakkida ühte müügipakendisse tingimusel, et need on ühtlase kvaliteediga ning iga asjaomase sordi kaupa sama päritoluga. Ühtlane suurus ei ole nõutav.

Pakendi sisu nähtav osa peab esindama kogu pakendi sisu.

B. Pakendamine

Pirnid peavad olema pakitud nii, et need on nõuetekohaselt kaitstud.

Pakendi sisematerjal peab olema puhas ja niisugune, et see ei riku toodet välis- ega seepidisel. Kaubanduslike andmetega varustatud materjalide, eelkõige paberi või templete kasutamine on lubatud, kui trükkimisel on kasutatud mürgivaba tinti või etikettide kinnitamisel mürgivaba liimi.

Üksikule tootele kinnitatavad kleebised peavad olema sellised, et pärast eemaldamist ei jääks neist nähtavaid liimijälgi ega pinnakahjustusi. Laseriga kantud teave ei tohiks tekitada vigu viljalihale või puuvilja pinnale.

Pakend peab olema ilma igasuguste võõrkehadeta.

VI. MÄRGISTAMISNÕUDED

Iga pakendi ⁽²⁸⁾ ühel küljel peavad olema loetavate, püsivate ja väljastpoolt nähtavate tähtedega järgmised andmed.

A. Identifitseerimistunnused

Pakendaja ja/või lähetaja nimi ja aadress (näiteks: tänav/linn/piirkond/postiindeks ja riik juhul, kui see erineb päritoluriigist).

Selle teabe võib asendada:

- kõikidel pakenditel, välja arvatud kinnispakkidel, ametlikult väljastatud või tunnustatud koodmärgiga, mis tähistab pakendajat ja/või lähetajat ja mis on kantud märke „Pakendaja ja/või lähetaja“ (või samaväärsed lühendid) vahetusse lähedusse. Koodmärgile peab eelnema tunnustava riigi ISO 3166 kahetäheline riigi/piirkonna kood, kui ei ole tegemist päritoluriigiga;
- ainult kinnispakkide puhul liidu piires registreeritud müüja nime ja aadressiga, mis on kantud märke „Pakendatud (kelle jaoks)“ või samaväärse märke vahetus läheduses. Sellisel juhul peab märgistusel olema ka pakendajat ja/või lähetajat tähistav kood. Müüja esitab koodi tähenduse kohta kogu teabe, mida kontrolliasutus peab vajalikuks.

B. Toote liik

- „Pirnid“, kui pakendi sisu ei ole nähtav.
- Sordi nimi. Selgelt eri sorti pirnide segu puhul kõikide eri sortide nimetused.
- Sordi nime võib asendada sünonüümiga. Kaubanime ⁽²⁹⁾ võib lisada ainult sordi nimele või sünonüümile.

C. Toote päritolu

Päritoluriik ⁽³⁰⁾ ja vajaduse korral tootmispiirkond või üleriigiline, piirkondlik või kohalik nimetus.

Selgelt eri sorti erineva päritoluga pirnide segu puhul on iga asjakohase sordi nime kõrval päritoluriigi märged.

D. Kaubanduslikud andmed

- Klass
- Suurus või kihiti pakitud viljade puhul viljade arv

⁽²⁸⁾ Nimetatud märgistust käsitlevaid sätteid ei kohaldata pakendis esitatud müügipakendite puhul. Kuid neid kohaldatakse eraldiseisvate müügipakendite puhul.

⁽²⁹⁾ Kaubanimi võib olla kaubamärk, mis on kaubamärgina kaitstud või millele taotletakse sellist kaitset, või mis tahes muu kaubanduslik nimetus.

⁽³⁰⁾ Märkida tuleb täis- või tavanimi.

Kui vilju identifitseeritakse suuruse järgi, tuleks suurus märkida:

- a) ühtsuse eeskirjadega hõlmatud toote puhul miinimum- ja maksimumläbimõõduna või miinimum- ja maksimumkaaluna;
- b) ühtsuse eeskirjadega hõlmamata toote puhul pakendis oleva väikseima puuvilja läbimõõdu või kaaluna, millele järgnevad sõnad „ja rohkem“ või muu samaväärne märg, või vajaduse korral pakendi suurima puuvilja läbimõõdu või kaaluna.

E. Ametlik kontrollimärk (ei ole kohustuslik)

Esimeses lõigus nõutud andmeid ei pea märkima pakenditele, kui need sisaldavad müügipakendeid, mis on väljastpoolt selgelt nähtavad, ja kõikidele müügipakenditele on kantud kõnealusel andmed. Nimetatud pakenditel ei tohi olla eksitavaid märgiseid. Kui kõnealusel pakendid pannakse välja kaubaalustel, peavad vastavad märged olema pandud nähtavalt vähemalt kahele kaubaaluse küljele.

Lüide

Suureviljalise pirni ja suvepirni sortide mittetäielik nimekiri

Väikeseviljalisi ja muid sorte, mida tabelis ei ole loetletud, võib turustada, kui need vastavad standardi III jaos kirjeldatud muude sortide suurusnõuetele.

Mõnda järgmises tabelis loetletud sorti võib turustada nime all, mis on kaubamärgina kaitstud või millele taotletakse sellist kaitset ühes või mitmes riigis. Tabeli esimene ja teine veerg selliseid kaubamärke ei sisalda. Mõned tuntud kaubamärgid on nimetatud kolmandas veerus üksnes teavitamise eesmärgil.

Selgitus

L = suureviljaline sort

SP = suvepirn, mille suhtes miinimumsuuruse nõue ei kehti

Sort	Sünonüümid	Kaubamärgid	Suurus
Abbé Fétel	Abate Fetel		L
Abugo o Siete en Boca			SP
AkVa			SP
Alka			L
Alsa			L
Amfora			L
Alexandrine Douillard			L
Bambinella			SP
Bergamotten			SP
Beurré Alexandre Lucas	Lucas		L
Beurré Bosc	Bosc, Beurré d'Apremont, Empereur Alexandre, Kaiser Alexander		L
Beurré Clairgeau			L

Sort	Sünonüümid	Kaubamärgid	Suurus
Beurré d'Arenberg	Hardenpont		L
Beurré Giffard			SP
Beurré précoce Morettini	Morettini		SP
Blanca de Aranjuez	Agua de Aranjuez, Espadona, Blanquilla		SP
Carusella			SP
Castell	Castell de Verano		SP
Colorée de Juillet	Bunte Juli		SP
Comice rouge			L
Concorde			L
Condoula			SP
Coscia	Ercolini		SP
Curé	Curato, Pastoren, Del cura de Ouro, Espadon de invierno, Bella de Berry, Lombardia de Rioja, Batall de Campana		L
D'Anjou			L
Dita			L
D. Joaquina	Doyenné de Juillet		SP
Doyenné d'hiver	Winterdechant		L
Doyenné du Comice	Comice, Vereinsdechant		L
Erika			L
Etrusca			SP
Flamingo			L
Forelle			L
Général Leclerc		Amber Graceä	L
Gentile			SP
Golden Russet Bosc			L
Grand champion			L
Harrow Delight			L
Jeanne d'Arc			L
Joséphine			L
Kieffer			L

Sort	Sünonüümid	Kaubamärgid	Suurus
Leonardeta			L
Klapa Milule L	Mosqueruela, Margallon, Colorada de Alcanadre, Leonarda de Magallon		SP
Lombacad		Cascade â	L
Moscatella			SP
Mramornaja			L
Mustafabey			SP
Packham's Triumph	Williams d'Automne		L
Passe Crassane	Passa Crassana		L
Perita de San Juan			SP
Pérola			SP
Pitmaston	Williams Duchesse		L
Précoce de Trévoux	Trévoux		SP
Président Drouard			L
Rosemarie			L
Santa Maria	Santa Maria Morettini		SP
Spadoncina	Agua de Verano, Agua de Agosto		SP
Suvenirs			L
Taylors Gold			L
Triomphe de Vienne			L
Vasarine Sviestine			L
Williams Bon Chrétien	Bon Chrétien, Bartlett, Williams, Summer Bartlett		L

7. OSA: MAASIKATE TURUSTAMISSTANDARD

I. TOOTE MÄÄRATLUS

Käesolevat standardit kohaldatakse *Fragaria* L. perekonna maasikasortide (kultivaride) suhtes, mida tuleb tarbijale müüa värskelt, välja arvatud tööstuslikuks töötlemiseks ettenähtud maasikad.

II. KVALITEEDINÕUDED

Standardis määratletakse müügivalmis ja pakendatud maasikate kvaliteedinõuded.

Lähetamisjärgsetel etappidel võib toodetel siiski esineda vastupidiselt standardi nõuetele:

- vähest värskuse ja turdumuse vähenemist,
- ekstraklassi mittekuuluvate toodete puhul nende bioloogilisest arengust või riknemisohust põhjustatud vähest kvaliteedi halvenemist.

A. Miinimumnõuded

Võttes arvesse iga klassi erinõudeid ja lubatud hälbeid, peavad kõikide klasside maasikad olema:

- terved, kahjustamata,
- veatud, tarbimiseks kõlbmatud mädanenud või riknenud tooted ei ole lubatud,
- puhtad, nähtavate võõrkehadeta,
- värske välimusega, kuid mitte pestud,
- taimekahjuriteta,
- taimekahjuritete tekitatud kahjustusteta,
- tupplehtedega (välja arvatud metsmaasikate puhul), tupplehed ja vars (kui see on küljes) peavad olema värsked ja rohelised,
- ebatavalise pinnaniiskusega,
- võõra lõhna ja maitseta.

Maasikad peavad olema piisavalt arenenud ja küpsed. Maasikad peavad olema sellises valmimisastmes ja seisukorras, et need:

- taluvad vedu ja käitlemist ning
- jõuavad sihtkohta rahuldavas seisukorras.

B. Liigitamine

Maasikad liigitatakse kolme järgnevalt määratletud klassi:

i) Ekstraklass

Selle klassi maasikad peavad olema eriti hea kvaliteediga. Need peavad olema sordile vastavate omadustega.

Viljad peavad olema:

- värske välimusega, võimaldades sordiomadusi arvesse võtta,
- ilma mullata.

Viljad peavad olema veatud, välja arvatud tühised pindmised vead, kui need ei mõjuta toote üldilmet, kvaliteeti, säilivust ega esitusviisi pakendis.

ii) I klass

Selle klassi maasikad peavad olema hea kvaliteediga. Need peavad olema sordile vastavate omadustega.

Viljadel võivad olla järgmised tühised vead, kui need ei mõjuta toote üldilmet, kvaliteeti, säilivust ega esitusviisi pakendis:

- tühised kujuvead,
- väike valge laik, mis ei ületa kümnendikku marja kogupinnast,
- kerged pindmised muljumisjäljed.

Viljad ei tohi olla mullased.

iii) II klass

Sellesse klassi kuuluvad maasikad, mida ei või liigitada kõrgematesse klassidesse, kuid mis vastavad eespool nimetatud miinimumnõuetele.

Maasikatel võivad olla järgmised vead, kui on säilinud põhilised kvaliteedi- ja säilivusomadused ning esitusviisi omadused:

- kjuvead,
- valge laik, mis ei ületa viiendikku marja kogupinnast,
- vähesed kuivad muljutised, mis ei laiene,
- natuke mulda.

III. SUURUSNÕUDED

Suurus määratakse kindlaks ristlõike suurima läbimõõdu alusel.

Miimumsuurus on:

- ekstraklassis 25 mm,
- I ja II klassis 18 mm.

Metsmaasikate miimumsuurus ei ole sätestatud.

IV. HÄLBEID KÄSITLEVAD NÕUDED

Kõigis turusetappides võib igas pakendis olla tooteid, mille kvaliteet ja suurus ei vasta pakendil näidatud klassi nõuetele.

A. Kvaliteedihälbed

i) Ekstraklass

Lubatud on koguhälve, mille puhul maasikate arvust või kaalust 5 % ei vasta selle klassi nõuetele, kuid vastab I klassi nõuetele. Selle hälbe piirides võib olla kokku kuni 0,5 % toodetest, mis vastavad II klassi kvaliteediniõuetele.

ii) I klass

Lubatud on koguhälve, mille puhul maasikate arvust või kaalust 10 % ei vasta selle klassi nõuetele, kuid vastab II klassi nõuetele. Selle hälbe piirides võib olla kokku kuni 2 % toodetest, mis ei vasta II klassi kvaliteediniõuetele või on mädanenud.

iii) II klass

Lubatud on koguhälve, mille puhul maasikate arvust või kaalust 10 % ei vasta selle klassi nõuetele ega miimumnõuetele. Selle hälbe ulatuses ei tohi olla kokku rohkem kui kaks protsenti mädanenud tooteid.

B. Suurushälbed

Kõikide klasside puhul: lubatud on koguhälve, mille puhul 10 % viljade arvust või kaalust ei vasta miimumsuuruse nõuetele.

V. ESITUSVIISI KÄSITLEVAD NÕUDED

A. Ühtsus

Kõigi pakendite sisu peab olema ühtlane ja sisaldama sama päritoluga, sama sorti ja sama kvaliteediga maasikaid.

Ekstraklassi maasikad, välja arvatud metsmaasikad, peavad küpsusastmelt, värvuselt ja kujult olema eriti ühtlased ja korrapärased. I klassi maasikad võivad olla suuruselt vähem ühtlased.

Pakendi sisu nähtav osa peab esindama kogu pakendi sisu.

B. Pakendamine

Maasikad peavad olema pakitud nii, et need on nõuetekohaselt kaitstud.

Pakendi sisematerjal peab olema puhas ja niisugune, et see ei riku toodet välis- ega seespidiselt. Kaubanduslike andmetega varustatud materjalide, eelkõige paberi või templete kasutamine on lubatud, kui trükkimisel on kasutatud mürgivaba tinti või etikettide kinnitamisel mürgivaba liimi.

Pakend peab olema ilma igasuguste võõrkehadeta.

VI. MÄRGISTAMISNÕUDED

Iga pakendi ⁽³¹⁾ ühel küljel peavad olema loetavate, püsivate ja väljastpoolt nähtavate tähtedega järgmised andmed.

A. Identifitseerimistunnused

Pakendaja ja/või lähetaja nimi ja aadress (näiteks: tänav/linn/piirkond/postiindeks ja riik juhul, kui see erineb päritoluriigist).

Selle teabe võib asendada:

- kõikidel pakenditel, välja arvatud kinnispakkidel, ametlikult väljastatud või tunnustatud koodmärgiga, mis tähistab pakendajat ja/või lähetajat ja mis on kantud märke „Pakendaja ja/või lähetaja“ (või samaväärsed lühendid) vahetusse lähedusse. Koodmärgile peab eelnema tunnustava riigi ISO 3166 kahetäheline riigi/piirkonna kood, kui ei ole tegemist päritoluriigiga;
- ainult kinnispakkide puhul liidu piires registreeritud müüja nime ja aadressiga, mis on kantud märke „Pakendatud (kelle jaoks)“ või samaväärse märke vahetus läheduses. Sellisel juhul peab märgistusel olema ka pakendajat ja/või lähetajat tähistav kood. Müüja esitab koodi tähenduse kohta kogu teabe, mida kontrolliasutus peab vajalikuks.

B. Toote liik

- „Maasikad“ (kui pakendi sisu ei ole nähtav).
- Sordi nimi (ei ole kohustuslik).

C. Toote päritolu

Päritoluriik ⁽³²⁾ ja vajaduse korral tootmispiirkond või üleriigiline, piirkondlik või kohalik nimetus.

D. Kaubanduslikud andmed

- Klass

E. Ametlik kontrollimärk (ei ole kohustuslik)

Esimeses lõigus nõutud andmeid ei pea märkima pakenditele, kui need sisaldavad müügipakendeid, mis on väljastpoolt selgelt nähtavad, ja kõikidele müügipakenditele on kantud kõnealused andmed. Nimetatud pakenditel ei tohi olla eksitavaid märgiseid. Kui kõnealused pakendid pannakse välja kaubaalustel, peavad vastavad märged olema pandud nähtavalt vähemalt kahele kaubaaluse küljele.

8. OSA: PAPRIKATE TURUSTAMISSTANDARD**I. TOOTE MÄÄRATLUS**

Käesolevat standardit kohaldatakse *Capsicum annuum* L. paprikasortide ⁽³³⁾ (kultivarid) suhtes, mis tuleb tarbijale müüa värskelt, välja arvatud tööstuslikuks töötlemiseks ettenähtud paprikad.

⁽³¹⁾ Nimetatud märgistust käsitlevaid sätteid ei kohaldata pakendis esitatud müügipakendite puhul. Kuid neid kohaldatakse eraldiseisvate müügipakendite puhul.

⁽³²⁾ Märkida tuleb täis- või tavanimi.

⁽³³⁾ Mõne sordi paprikad võivad olla vürtsika maitsega.

II. KVALITEEDINÕUDED

Standardis määratletakse müügivalmis ja pakendatud paprikate kvaliteedinõuded.

Lähetamisjärgsetel etappidel võib toodetel siiski esineda vastupidiselt standardi nõuetele:

- vähest värskuse ja turdumuse vähenemist,
- ekstraklassi mittekuuluvate toodete puhul nende bioloogilisest arengust või riknemisohust põhjustatud vähest kvaliteedi halvenemist.

A. Miinimumnõuded

Võttes arvesse iga klassi erinõudeid ja lubatud hälbeid, peavad kõikide klasside paprikad olema:

- terved,
- veatud, tarbimiseks kõlbmatud mädanenud või riknenud tooted ei ole lubatud,
- puhtad, nähtavate võõrkehadeta,
- värske välimusega,
- kõvad,
- taimekahjuriteta,
- taimekahjurite poolt viljalihale tekitatud kahjustusteta,
- külmakahjustusteta,
- koos viljavarrega, viljavars peab olema korralikult lõigatud ja tuppelt terve,
- ebatavalise pinnaniiskusega,
- võõra lõhna ja maitseta.

Paprikad peavad olema niisuguses valmimisastmes ja seisukorras, et need:

- taluvad vedu ja käitlemist ning
- jõuavad sihtkohta rahuldavas seisukorras.

B. Liigitamine

Paprikad liigitatakse kolme järgnevalt määratletud klassi:

i) Ekstraklass

Selle klassi paprikad peavad olema väga hea kvaliteediga. Viljad peavad olema sordile ja/või kaubanduslikule tüübile iseloomulikud.

Viljad peavad olema veatud, välja arvatud tühised pindmised vead, kui need ei mõjuta toote üldilmet, kvaliteeti, säilivust ega esitusviisi pakendis:

ii) I klass

Selle klassi paprikad peavad olema hea kvaliteediga. Viljad peavad olema sordile ja/või kaubanduslikule tüübile iseloomulikud.

Viljadel võivad olla järgmised tühised vead, kui need ei mõjuta toote üldilmet, kvaliteeti, säilivust ega esitusviisi pakendis:

- tühised kjuvead,
- kerge hõbehall koorik või tühised ripstiiblase tekitatud kahjustused, mis ei kata vilja kogupinnast rohkem kui 1/3,

- tühised pindmised vead nagu:
 - lohud, kriimustused, päikesepõletuslaigud, muljutised, mis ei kata rohkem kui 2 cm pikliku kujuga pindmiste vigade puhul ja 1 cm² muude vigade puhul või
 - kuivad pindmised lõhed, mis ei kata vilja kogupinnast rohkem kui 1/8,
- kergelt kahjustunud viljavars.

iii) II klass

Sellesse klassi kuuluvad paprikad, mida ei või liigitada kõrgematesse klassidesse, kuid mis vastavad eespool nimetatud miinimumnõuetele.

Paprikatel võivad olla järgmised vead, kui on säilinud põhilised kvaliteedi- ja säilivusomadused ning esitusviisi omadused:

- kjuvead,
- hõbehall koorik või ripstiiblase tekitatud kahjustused, mis ei kata vilja kogupinnast rohkem kui 2/3,
- pindmised vead nagu:
 - lohud, kriimustused, päikesepõletuslaigud, muljutised, armistunud laigukujulised vigastused, mis ei kata kogupinnast rohkem kui 4 cm pikliku kujuga pindmiste vigade puhul ja 2,5 cm² muude vigade puhul; või
 - kuivad pindmised lõhed, kahjustused, mis ei kata vilja kogupinnast rohkem kui 1/4,
- õiepoolse otsa kahjustumine mitte rohkem kui 1 cm²,
- närtsinud mitte rohkem kui 1/3 pinnast,
- kahjustunud viljavars ja tuppleht, tingimusel et ümbritsev viljaliha on terve.

III. SUURUSNÕUDED

Suurus määratakse kindlaks ristlõike suurima läbimõõdu või kaalu järgi. Ühtlase suuruse tagamiseks pakendis ei ületa ühe pakendi viljade suurus:

a) läbimõõdu järgi määratavad paprikad:

- 20 mm.

b) kaalu järgi määratavad paprikad:

- 30 g, kui raskeim ühik kaalub kuni 180 g,
- 80 g, kui kergeim ühik kaalub rohkem kui 180 g, kuid vähem kui 260 g.
- piiri ei ole, kui kergeim ühik kaalub 260 g või rohkem.

Piklikud paprikad peaksid olema peaaegu ühepikkused.

II klassi viljade puhul ei ole ühtlane suurus kohustuslik.

IV. HÄLBEID KÄSITLEVAD NÕUDED

Kõigis turusetappides võib igas pakendis olla tooteid, mille kvaliteet ja suurus ei vasta pakendil näidatud klassi nõuetele.

A. Kvaliteedihälbed

i) Ekstraklass

Lubatud on koguhälve, mille puhul paprikate arvust või kaalust 5 % ei vasta ekstraklassi nõuetele, kuid vastab I klassi nõuetele. Selle hälbe piirides võib olla kokku kuni 0,5 % toodetest, mis vastavad II klassi kvaliteedinõuetele.

ii) *I klass*

Lubatud on koguhälve, mille puhul paprikate arvust või kaalust 10 % ei vasta selle klassi nõuetele, kuid vastab II klassi nõuetele. Selle hälbe piires võib olla kokku kuni 1 % toodetest, mis ei vasta II klassi kvaliteedi- ega miinimumnõuetele või on mädanenud.

iii) *II klass*

Lubatud on koguhälve, mille puhul paprikate arvust või kaalust 10 % ei vasta selle klassi nõuetele ega miinimumnõuetele. Selle hälbe ulatuses ei tohi olla kokku rohkem kui kaks protsenti mädanenud tooteid.

B. Suurushälbed

Kõikide klasside puhul (kui määratakse suuruse järgi): lubatud on koguhälve, mille puhul paprikate arvust või kaalust 10 % ei vasta suurusnõuetele.

V. ESITUSVIISI KÄSITLEVAD NÕUDED**A. Ühtsus**

Kõigi pakendite sisu peab olema ühtlane ning sisaldama ainult sama päritoluga, sama sorti või kaubanduslikku tüüpi, sama kvaliteedi ja suurusega (kui toode sortitakse suuruse järgi) paprikaid ning ekstraklassi paprikad peavad olema ka ühtlase küpsusastme ja värvusega.

Selgelt eri kaubanduslikku tüüpi ja/või värvi paprikate segu võib pakkida ühte pakendisse tingimusel, et need on ühtlase kvaliteediga ning iga asjaomase kaubandusliku tüübi ja/või värvi kaupa ühesuguse päritoluga. Ühtlane suurus ei ole nõutav.

Pakendi sisu nähtav osa peab esindama kogu pakendi sisu.

B. Pakendamine

Paprikad peavad olema pakitud nii, et need on nõuetekohaselt kaitstud.

Pakendi sisematerjal peab olema puhas ja niisugune, et see ei riku toodet välis- ega seespidiselt. Kaubanduslike andmetega varustatud materjalide, eelkõige paberi või templite kasutamine on lubatud, kui trükkimisel on kasutatud mürgivaba tinti või etikettide kinnitamisel mürgivaba liimi.

Üksikule tootele kinnitatavad kleebised peavad olema sellised, et pärast eemaldamist ei jääks neist nähtavaid liimijälgi ega pinnakahjustusi. Laseriga kantud teave ei tohiks tekitada vigu viljalihale või puuvilja pinnale.

Pakend peab olema ilma igasuguste võõrkehadeta.

VI. MÄRGISTAMISNÕUDED

Iga pakendi ⁽³⁴⁾ ühel küljel peavad olema loetavate, püsivate ja väljastpoolt nähtavate tähtedega järgmised andmed.

A. Identifitseerimistunnused

Pakendaja ja/või lähetaja nimi ja aadress (näiteks: tänav/linn/piirkond/postiindeks ja riik juhul, kui see erineb päritoluriigist).

Selle teabe võib asendada:

- kõikidel pakenditel, välja arvatud kinnispakkidel, ametlikult väljastatud või tunnustatud koodmärgiga, mis tähistab pakendajat ja/või lähetajat ja mis on kantud märke „Pakendaja ja/või lähetaja“ (või samaväärsed lühendid) vahetusse lähedusse. Koodmärgile peab eelnema tunnustava riigi ISO 3166 kahetäheline riigi/piirkonna kood, kui ei ole tegemist päritoluriigiga;

⁽³⁴⁾ Nimetatud märgistust käsitlevaid sätteid ei kohaldata pakendis esitatud müügipakendite puhul. Kuid neid kohaldatakse eraldiseisvate müügipakendite puhul.

- ainult kinnispakkide puhul liidu piires registreeritud müüja nime ja aadressiga, mis on kantud märke „Pakendatud (kelle jaoks)“ või samaväärse märke vahetus läheduses. Sellisel juhul peab märgistusel olema ka pakendajat ja/või lähetajat tähistav kood. Müüja esitab koodi tähenduse kohta kogu teabe, mida kontrolliasutus peab vajalikuks.

B. Toote liik

- „Paprikad“, kui pakendi sisu ei ole nähtav.
- Selgelt eri kaubanduslikku tüüpi ja/või värvi paprikate segu puhul „Paprikate segu“ või samaväärne nimetus. Kui toode ei ole pakendis nähtav, tuleb märkida igas pakendis sisalduvate toodete kaubanduslikud tüübid ja/või värvid ning kogus.

C. Toote päritolu

Päritoluriik ⁽³⁵⁾ ja vajaduse korral tootmispiirkond või üleriigiline, piirkondlik või kohalik nimetus.

Selgelt eri kaubanduslikku tüüpi ja/või värvi erinevat päritolu paprikate segu puhul märgitakse iga päritoluriiki asjaomase kaubandusliku tüübi ja/või värvuse juurde.

D. Kaubanduslikud andmed

- Klass
- Suurus (kui toode määratakse suuruse järgi) väljendatuna miinimum- ja maksimumlääbimõõdu või miinimum- ja maksimumkaaluna.
- Ühikute arv (ei ole kohustuslik).
- „Vürtsikas“ või vajaduse korral vastav sünonüüm.

E. Ametlik kontrollimärk (ei ole kohustuslik)

Esimeses lõigus nõutud andmeid ei pea märkima pakenditele, kui need sisaldavad müügipakendeid, mis on väljastpoolt selgelt nähtavad, ja kõikidele müügipakenditele on kantud kõnealused andmed. Nimetatud pakenditel ei tohi olla eksitavaid märgiseid. Kui kõnealused pakendid pannakse välja kaubaalustel, peavad vastavad märged olema pandud nähtavalt vähemalt kahele kaubaaluse küljele.

9. OSA: LAUAVIINAMARJADE TURUSTAMISSTANDARD

I. TOOTE MÄÄRATLUS

Käesolevat normi kohaldatakse *Vitis vinifera* L. lauaviinamarjasortide (kultivarid) suhtes, mida tuleb tarbijale müüa värskelt, välja arvatud tööstuslikuks töötlemiseks ettenähtud lauaviinamarjad.

II. KVALITEEDINÕUDED

Normis määratletakse müügivalmis ja pakendatud lauaviinamarjade kvaliteedinõuded.

Lähetamisjärgsetel etappidel võib toodetel siiski esineda vastupidiselt standardi nõuetele:

- vähest värskuse ja turdumuse vähenemist,
- ekstraklassi mittekuuluvate toodete puhul nende bioloogilisest arengust või riknemisohust põhjustatud vähest kvaliteedi halvenemist.

A. Miinimumnõuded

Võttes arvesse iga klassi erinõudeid ja lubatud hälbeid, peavad kõikide klasside viinamarjakobarad ja viinamarjad olema:

- veatud, tarbimiseks kõlbatud mädanenud või riknenud tooted ei ole lubatud,
- puhtad, nähtavate võõrkehadeta,
- taimekahjuriteta,

⁽³⁵⁾ Märkida tuleb täis- või tavanimi.

- taimekahjurite tekitatud kahjustusteta,
- ebatavalise pinnaniiskusega,
- võõra lõhna ja maitseta.

Lisaks peavad viinamarjad olema:

- terved,
- ilusa kujuga,
- normaalselt arenenud.

Päikesest põhjustatud pigmentatsioon ei ole viga.

Lauaviinamarjad peavad olema niisuguses valmimisastmes ja seisukorras, et need:

- taluvad vedu ja käitlemist ning
- jõuavad sihtkohta rahuldavas seisukorras.

B. Nõuded küpsuse kohta

Marjamahla murdumisnäitaja ⁽³⁶⁾ peab olema vähemalt:

- 12° Brix skaalal sortide 'Alphonse Lavallée', 'Cardinal' ja 'Victoria' puhul,
- 13° Brix skaalal kõigi muude seemnetega sortide puhul,
- 14° Brix skaalal kõigi seemneteta sortide puhul.

Lisaks peab kõigi sortide suhkru ja happesuse suhte tase olema rahuldav.

C. Liigitamine

Lauaviinamarjad liigitatakse kolme järgnevalt määratletud klassi:

i) Ekstraklass

Selle klassi lauaviinamarjad peavad olema eriti hea kvaliteediga. Viljad peavad olema sordile iseloomulikud, võttes arvesse kasvupiirkonda.

Viljad peavad olema sordile iseloomulikud, võttes arvesse kasvupiirkonda.

Viljad peavad olema veatud, välja arvatud tühised pindmised vead, kui need ei mõjuta toote üldilmet, kvaliteeti, säilivust ega esitusviisi pakendis:

ii) I klass

Selle klassi lauaviinamarjad peavad olema hea kvaliteediga. Viljad peavad olema sordile iseloomulikud, võttes arvesse kasvupiirkonda.

Viinamarjad peavad olema kõvad, kindlalt varre küljes ja võimalikult ulatuslikult kirmega kaetud. Viljad võivad siiski olla vähem ühtlaselt piki vart jaotunud kui ekstraklassi puhul.

Järgmised tühised vead võivad olla lubatud, kui need ei mõjuta toote üldilmet, kvaliteeti, säilivust ja esitusviisi pakendis:

- tühised kajuvead,
- tühised värvusvead,
- väga tühised päikesepõletuslaigud marjakestal.

⁽³⁶⁾ Arvutatud OECD objektiivsete kontrollide suuniste kirjelduse kohaselt ning kättesaadav järgmisel aadressil: <http://www.oecd.org/agriculture/fruit-vegetables/publications>.

iii) *II klass*

Sellesse klassi kuuluvad lauaviinamarjad, mida ei või liigitada kõrgematesse klassidesse, kuid mis vastavad eespool nimetatud miinimumnõuetele.

Kobaratel võivad olla tühised kuju-, valmimis- ja värvusvead, kui need ei kahjusta sordile olulisi omadusi, võttes arvesse kasvupiirkonda.

Viinamarjad peavad olema piisavalt kõvad ja piisavalt tugevasti varre küljes ning võimalusel kirmega kaetud. Viljad võivad olla vähem ühtlaselt piki vart jaotunud kui I klassi puhul.

Lauaviinamarjadel võivad olla lubatud järgmised vead, kui on säilinud põhilised kvaliteedi- ja säilivusomadused ning esitusviisi omadused:

- kujuvead,
- värvusvead,
- väikesed päikesepõletuslaigud üksnes marjakestal,
- väikesed muljutised,
- tühised pindmised vead.

III. **SUURUSNÕUDED**

Suurus määratakse kindlaks viinamarjakobara kaalu alusel.

Viinamarjakobara miinimumkaal on 75 g. Kõnealust sätet ei kohaldata üksikpakkumisena ettenähtud pakendite suhtes.

IV. **HÄLBEID KÄSITLEVAD NÕUDED**

Kõigis turustusetappides võib igas pakendis olla tooteid, mille kvaliteet ja suurus ei vasta pakendil näidatud klassi nõuetele.

A. **Kvaliteedihälbed**i) *Ekstraklass*

Lubatud on koguhälve, mille puhul viinamarjakobarate kaalust 5 % ei vasta selle klassi nõuetele, kuid vastab I klassi nõuetele. Selle hälbe piirides võib olla kokku kuni 0,5 % toodetest, mis vastavad II klassi kvaliteedinõuetele.

ii) *I klass*

Lubatud on koguhälve, mille puhul 10 % viinamarjakobarate kaalust ei vasta selle klassi nõuetele, kuid vastab II klassi nõuetele. Selle hälbe piirides võib olla kokku kuni 1 % toodetest, mis ei vasta II klassi kvaliteedi- ega miinimumnõuetele või on mädanenud.

Lisaks nendele hälvetele on kaalust lähtuvalt lubatud kuni 10 % lahtisi marju, st kobarast lahti tulnud marju, kui marjad on terved.

iii) *II klass*

Lubatud on koguhälve, mille puhul 10 % viinamarjakobarate kaalust ei vasta selle klassi nõuetele ega miinimumnõuetele. Selle hälbe ulatuses ei tohi olla kokku rohkem kui kaks protsenti mädanenud tooteid.

Lisaks nendele hälvetele on kaalust lähtuvalt lubatud kuni 10 % lahtisi marju, st kobarast lahti tulnud marju, kui marjad on terved.

B. Suurushälbed

Kõikide klasside puhul: lubatud on koguhälve, mille puhul 10 % viinamarjakobarate kaalust ei vasta suurusnõuetele. Iga müügi pakendi puhul lubatakse kaalu saavutamiseks ühte alla 75 g kaaluvat kobarat, kui see vastab asjaomase klassi kõigile muudele nõuetele.

V. ESITUSVIISI KÄSITLEVAD NÕUDED

A. Ühtsus

Iga pakendi sisu peab olema ühtlane ja sisaldama sama päritoluga, sama sorti ja sama kvaliteediga viinamarjakobaraid.

Ekstraklassi viinamarjakobarad peavad olema enam-vähem ühesuurused ja ühesuguse värvusega.

Selgelt eri sorti lauaviinamarjade segu võib siiski pakkida ühte pakendisse tingimusel, et need on ühtlase kvaliteediga ning iga asjaomase sordi kaupa sama päritoluga.

Pakendi sisu nähtav osa peab esindama kogu pakendi sisu.

B. Pakendamine

Lauaviinamarjad peavad olema pakitud nii, et need on nõuetekohaselt kaitstud.

Pakendi sisematerjal peab olema puhas ja niisugune, et see ei riku toodet välis- ega seepidiseks. Kaubanduslike andmetega varustatud materjalide, eelkõige paberi või templite kasutamine on lubatud, kui trükkimisel on kasutatud mürgivaba tinti või etikettide kinnitamisel mürgivaba liimi.

Üksikule tootele kinnitatavad kleebised peavad olema sellised, et pärast eemaldamist ei jääks neist nähtavaid liimijälgi ega pinnakahjustusi.

Pakenditel ei tohi olla ühtegi võõrkeha, kuid eriesitusviisi puhul võib kobara varre külge jätta kuni 5 cm pikkuse viinamarjaväädi.

VI. MÄRGISTAMISNÕUDED

Iga pakendi ⁽³⁷⁾ ühel küljel peavad olema loetavate, püsivate ja väljastpoolt nähtavate tähtedega järgmised andmed.

A. Identifitseerimistunnused

Pakendaja ja/või lähetaja nimi ja aadress (näiteks: tänav/linn/piirkond/postiindeks ja riik juhul, kui see erineb päritoluriigist).

Selle teabe võib asendada:

- kõikidel pakenditel, välja arvatud kinnispakkidel, ametlikult väljastatud või tunnustatud koodmärgiga, mis tähistab pakendajat ja/või lähetajat ja mis on kantud märke „Pakendaja ja/või lähetaja“ (või samaväärsed lühendid) vahetusse lähedusse. Koodmärgile peab eelnema tunnustava riigi ISO 3166 kahetäheline riigi/piirkonna kood, kui ei ole tegemist päritoluriigiga;
- ainult kinnispakkide puhul liidu piires registreeritud müüja nime ja aadressiga, mis on kantud märke „Pakendatud (kelle jaoks)“ või samaväärse märke vahetus läheduses. Sellisel juhul peab märgistusel olema ka pakendajat ja/või lähetajat tähistav kood. Müüja esitab koodi tähenduse kohta kogu teabe, mida kontrolliasutus peab vajalikuks.

B. Toote liik

- „Lauaviinamarjad“, kui pakendi sisu ei ole nähtav.
- Sordi nimi. Selgelt eri sorti lauaviinamarjade segu puhul kõikide eri sortide nimetused.

⁽³⁷⁾ Nimetatud märgistust käsitlevaid sätteid ei kohaldata pakendis esitatud müügi pakendite puhul. Kuid neid kohaldatakse eraldiseisvate müügi pakendite puhul.

C. Toote päritolu

- Päritoluriik ⁽³⁸⁾ ja vajaduse korral tootmispiirkond või üleriigiline, piirkondlik või kohalik nimetus.
- Selgelt eri sorti ja eri päritoluga lauaviinamarjade segu puhul on iga asjakohase sordi nime kõrval päritoluriigi märged.

D. Kaubanduslikud andmed

- Klass
- Vajaduse korral „Üksikpakkumisena ettenähtud vähem kui 75 g kaaluvad viinamarjakobarad“.

E. Ametlik kontrollimärk (ei ole kohustuslik)

Esimeses lõigus nõutud andmeid ei pea märkima pakenditele, kui need sisaldavad müügipakendeid, mis on väljastpoolt selgelt nähtavad, ja kõikidele müügipakenditele on kantud kõnealused andmed. Nimetatud pakenditel ei tohi olla eksitavaid märgiseid. Kui kõnealused pakendid pannakse välja kaubaalustel, peavad vastavad märged olema pandud nähtavalt vähemalt kahele kaubaaluse küljele.

10. OSA: TOMATITE TURUSTAMISSTANDARD**I. TOOTE MÄÄRATLUS**

Käesolevat standardit kohaldatakse *Solanum lycopersicum* L. tomatisortide (kultivarid) suhtes, mis on ette nähtud tarbijale müüa värskelt; standardit ei kohaldata tööstuslikuks töötlemiseks ettenähtud tomatite suhtes.

Tomatid liigitatakse nelja kaubanduslikku tüüpi:

- ümarad,
- ribilised,
- pikergused või piklikud,
- eri kujuga („kirss-/kokteil-“)tomatid (väikeseviljalised sordid).

II. KVALITEEDINÕUDED

Standardiga määratletakse müügivalmis ja pakendatud tomatite kvaliteedinõuded.

Lähetamisjärgsetel etappidel võib toodetel siiski esineda vastupidiselt standardi nõuetele:

- vähest värskuse ja turdumuse vähenemist,
- ekstraklassi mittekuuluvate toodete puhul nende bioloogilisest arengust või riknemisohust põhjustatud vähest kvaliteedi halvenemist.

A. Miinimumnõuded

Võttes arvesse iga klassi erinõudeid ja lubatud hälbeid, peavad kõikide klasside tomatid olema:

- terved,
- veatud; mädanenud või toiduks kõlbmatud riknenud tooted ei ole lubatud,
- puhtad, nähtavate võõrkehadeta,
- värsked välimusega,
- taimekahjuriteta,
- taimekahjurite poolt viljalihale tekitatud kahjustusteta,
- ebatavalise pinnaniiskusega,
- võõra lõhna ja maitseta.

⁽³⁸⁾ Märkida tuleb täis- või tavanimi.

Kobartomatite varred peavad olema värsked, terved, puhtad ning ilma lehtede ja nähtavate võõrkehadeta.

Tomatid peavad olema niisuguses valmimisastmes ja seisukorras, et need:

- taluvad vedu ja käitlemist ning
- jõuavad sihtkohta rahuldavas seisukorras.

B. Nõuded küpsuse kohta

Tomatid peavad olema niisuguses valmimis- ja küpsusastmes, et nende küpsemine võib jätkuda rahuldava küpsusastmeni.

C. Liigitamine

Tomatid liigitatakse kolme järgnevalt määratletud klassi:

i) Ekstraklass

Selle klassi tomatid peavad olema eriti hea kvaliteediga. Viljad peavad olema tugeva viljalihaga ja sordile iseloomulikud.

Tomatid peavad olema ilma „rohelise kraeta“, veatud, välja arvatud tühised pindmised vead, kui need ei mõjuta toote üldilmet, kvaliteeti, säilivust ega esitusviisi pakendis.

ii) I klass

Selle klassi tomatid peavad olema hea kvaliteediga. Viljad peavad olema piisavalt tugeva viljalihaga ja sordile iseloomulikud.

Neil ei tohi olla lõhesid ega nähtavaid „rohelisi kraesid“.

Viljadel võivad olla järgmised tühised vead, kui need ei mõjuta toote üldilmet, kvaliteeti, säilivust ega esitusviisi pakendis:

- tühised kuju- ja valmimisvead,
- tühised värvusvead,
- tühised pindmised vead,
- väga väikesed muljutised.

Ribilistel tomatitel:

- võivad olla kuni 1 cm pikkused armistunud lõhed,
- ei tohi olla mügarikke,
- võivad olla väikesed korgistumata nabajad moodustised,
- võib olla kuni 1 cm² suurune emakasuudme korgistumine,
- võib olla peenike piklik (õmblusekujuline) õiearm, mille pikkus on kuni kaks kolmandikku tomati suurimast läbimõõdust.

iii) II klass

Sellesse klassi kuuluvad tomatid, mida ei või liigitada kõrgematesse klassidesse, kuid mis vastavad eespool nimetatud miinimumnõuetele.

Viljad peavad olema piisavalt tugeva viljalihaga (mis võib olla veidi vähem tugev kui I klassi tomatitel) ja neil ei tohi olla armistumata lõhesid.

Tomatitel võivad olla järgmised vead, kui on säilinud põhilised kvaliteedi- ja säilivusomadused ning esitusviisi omadused:

- tühised kuju- ja valmimisvead,
- värvusvead,
- pindmised vead või muljutised, kui need ei riku vilja oluliselt,
- kuni 3 cm pikkused armistunud lõhed ümarike, ribiliste ja piklike tomatite puhul.

Ribilistel tomatitel:

- võib olla suuremaid mügarikke kui I klassi tomatitel, kuid mitte väärarenguid,
- nabajaid moodustisi,
- kuni 2 cm² suurune emakasuudme korgistumine,
- peenikesi piklikke (õmblusekujulisi) õiearme.

III. SUURUSNÕUDED

Suurus määratakse kindlaks ristlõike suurima läbimõõdu, kaalu või arvu alusel.

Järgmisi nõudeid ei kohaldata kobartomatite suhtes ja need ei ole kohustuslikud

- alla 40 mm läbimõõduga kobar- ja kirsstomatite puhul;
- ebaühtlase kujuga ribiliste tomatite puhul ning
- II klassi puhul.

Ühtlase suuruse tagamiseks pakendis ei ületa ühe pakendi viljade suurus:

a) läbimõõdu järgi mõõdetavate tomatite puhul:

- 10 mm, kui väikseima vilja läbimõõt (nagu märgitud pakendil) on alla 50 mm,
- 15 mm, kui väikseima vilja läbimõõt (nagu märgitud pakendil) on 50 mm ja rohkem, kuid alla 70 mm,
- 20 mm, kui väikseima vilja läbimõõt (nagu märgitud pakendil) on 70 mm ja rohkem, kuid alla 100 mm,
- 100 mm ja suurema läbimõõduga viljade suhtes läbimõõdu vahe piirangut ei kohaldata.

Suuruskoodide kohaldamisel tuleb järgida alljärgnevas tabelis esitatud koodi ja läbimõõduvahemikke.

Suuruskood	Läbimõõt (millimeetrites)
0	≤ 20
1	> 20 ≤ 25
2	> 25 ≤ 30
3	> 30 ≤ 35
4	> 35 ≤ 40
5	> 40 ≤ 47
6	> 47 ≤ 57
7	> 57 ≤ 67
8	> 67 ≤ 82
9	> 82 ≤ 102
10	> 102

- b) Kaalu või arvu järgi suurusklassidesse määratud tomatite suuruse vahe peaks olema vastavuses punktis a märgitud vahega.

IV. HÄLBEID KÄSITLEVAD NÕUDED

Kõigis turustusetappides võib igas pakendis olla tooteid, mille kvaliteet ja suurus ei vasta pakendil näidatud klassi nõuetele.

A. Kvaliteedihälbed

i) Ekstraklass

Lubatud on koguhälve, mille puhul tomatite arvust või kaalust 5 % ei vasta selle klassi nõuetele, kuid vastab I klassi nõuetele. Selle hälbe piirides võib olla kokku kuni 0,5 % toodetest, mis vastavad II klassi kvaliteedi-nõuetele.

ii) I klass

Lubatud on koguhälve, mille puhul tomatite arvust või kaalust 10 % ei vasta selle klassi nõuetele, kuid vastab II klassi nõuetele. Selle hälbe piirides võib olla kokku kuni 1 % toodetest, mis ei vasta II klassi kvaliteedi- ega miinimumnõuetele või on mädanenud.

Kobartomatite puhul võib 5 % tomatite arvust või kaalust olla varre küljest lahti.

iii) II klass

Lubatud on koguhälve, mille puhul tomatite arvust või kaalust 10 % ei vasta selle klassi nõuetele ega miinimumnõuetele. Selle hälbe ulatuses ei tohi olla kokku rohkem kui kaks protsenti mädanenud tooteid.

Kobartomatite puhul võib 10 % tomatite arvust või kaalust olla varre küljest lahti.

B. Suurushälbed

Kõikide klasside puhul: lubatud on koguhälve, mille puhul 10 % tomatite arvust või kaalust ei vasta suurusnõuetele.

V. ESITUSVIISI KÄSITLEVAD NÕUDED

A. Ühtsus

Kõigi pakendite sisu peab olema ühtlane ja sisaldama ainult sama päritoluga, sama sorti või kaubanduslikku tüüpi, sama kvaliteedi ja suurusega (kui toode liigitatakse suuruse järgi) tomateid.

Ekstraklassi ja I klassi tomatid peavad olema ühtse küpsusastme ja värvusega. Lisaks peavad piklikud tomatid olema peaaegu ühepikkused.

Selgelt eri värvi, sorti ja/või kaubanduslikku tüüpi tomatite segu võib pakkida ühte pakendisse tingimusel, et need on ühtlase kvaliteediga ning iga värvi, sordi ja/või kaubandusliku tüübi kaupa ühesuguse päritoluga. Ühtlane suurus ei ole nõutav.

Pakendi sisu nähtav osa peab esindama kogu pakendi sisu.

B. Pakendamine

Tomatid peavad olema pakitud nii, et need on nõuetekohaselt kaitstud.

Pakendi sisematerjal peab olema puhas ja niisugune, et see ei riku toodet välis- ega seespidiselt. Kaubanduslike andmetega varustatud materjalide, eelkõige paberi või templete kasutamine on lubatud, kui trükkimisel on kasutatud mürgivaba tinti või etikettide kinnitamisel mürgivaba liimi.

Üksikule tootele kinnitatavad kleebised peavad olema sellised, et pärast eemaldamist ei jääks neist nähtavaid liimijälgi ega pinnakahjustusi. Laseriga kantud teave ei tohiks tekitada vigu viljalihale või puuvilja pinnale.

Pakend peab olema ilma igasuguste võõrkehadeta.

VI. MÄRGISTAMISNÕUDED

Iga pakendi ⁽³⁹⁾ ühel küljel peavad olema loetavate, püsivate ja väljastpoolt nähtavate tähtedega järgmised andmed.

A. Identifitseerimistunnused

Pakendaja ja/või lähetaja nimi ja aadress (näiteks: tänav/linn/piirkond/postiindeks ja riik juhul, kui see erineb päritoluriigist).

Selle teabe võib asendada:

- kõikidel pakenditel, välja arvatud kinnispakkidel, ametlikult väljastatud või tunnustatud koodmärgiga, mis tähistab pakendajat ja/või lähetajat ja mis on kantud märke „Pakendaja ja/või lähetaja“ (või samaväärsed lühendid) vahetusse lähedusse. Koodmärgile peab eelnema tunnustava riigi ISO 3166 kahetäheline riigi/piirkonna kood, kui ei ole tegemist päritoluriigiga;
- ainult kinnispakkide puhul liidu piires registreeritud müüja nime ja aadressiga, mis on kantud märke „Pakendatud (kelle jaoks)“ või samaväärse märke vahetus läheduses. Sellisel juhul peab märgistusel olema ka pakendajat ja/või lähetajat tähistav kood. Müüja esitab koodi tähenduse kohta kogu teabe, mida kontrolliasutus peab vajalikuks.

B. Toote liik

- „Tomatid“ või „kobartomatid“ ja kaubanduslik liik või „kirss-/kokteiltomatid“ või kirss-/kokteilkobartomatid,) või muu samaväärne väikeseviljaliste sortide nimetus, kui pakendi sisu ei ole nähtav.
- selgelt eri sorti, kaubanduslikku tüüpi ja/või värvi tomatite segu puhul „Tomatite segu“ või samaväärne nimetus. Kui toode ei ole pakendis nähtav, tuleb märkida kaubaüksuses sisalduvate toodete värvid, sordid või kaubanduslikud tüübid.
- Sordi nimi (ei ole kohustuslik).

C. Toote päritolu

Päritoluriik ⁽⁴⁰⁾ ja vajaduse korral tootmispiirkond või üleriigiline, piirkondlik või kohalik nimetus.

Segude puhul, mis sisaldavad selgelt eri värvusega, eri sordist ja/või eri kaubandusliku tüübi tomateid, mille päritolu erineb, märgitakse iga päritoluriik asjaomase värvuse, sordi ja/või kaubandusliku tüübi juurde.

D. Kaubanduslikud andmed

- Klass
- suurus (kui suurus määratakse) väljendatud kui:
 - miinimum- ja maksimumlähimõõt või
 - miinimum- ja maksimumkaal või
 - III jaotises osutatud suuruscode või
 - arv, millele järgneb minimaalne ja maksimaalne suurus.

⁽³⁹⁾ Nimetatud märgistust käsitlevaid sätteid ei kohaldata pakendis esitatud müügipakendite puhul. Kuid neid kohaldatakse eraldiseivate müügipakendite puhul.

⁽⁴⁰⁾ Märkida tuleb täis- või tavanimi.

E. Ametlik kontrollimärk (ei ole kohustuslik)

Esimeses lõigus nõutud andmeid ei pea märkima pakenditele, kui need sisaldavad müügipakendeid, mis on väljastpoolt selgelt nähtavad, ja kõikidele müügipakenditele on kantud kõnealused andmed. Nimetatud pakenditel ei tohi olla eksitavaid märgiseid. Kui kõnealused pakendid pannakse välja kaubaalustel, peavad vastavad märged olema pandud nähtavalt vähemalt kahele kaubaaluse küljele.“
